ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5038 ՕԳՈՍՏՈՍ 30/12 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1902 ՈՒՐԲԱԹ 9 ՁԷՄԱԶԻ ԻԼ ԱԽԻՐ 1320 ԺԹ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 5038

درعلیه‌ده غلطه‌ده ﴿ آره‌ویك ﴾ غزته‌سی اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ է գրութիւն պէտք է ուղղել
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
ՊՈԼԻՍ, Ղալաթիա, Նորատունկեան խան

Les Annonces sont reçues
à la Direction du Journal "ARÉVELK,,
Galata, CONSTANTINOPLE

20 ՓԱՐԱ 20

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ԱԶԳԱՅԻՆ, ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան 140 ղրշ.
» » » » վեցամսեայ 70 »
» » » » եռամսեայ 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան 40 ֆրգ.
» » » վեցամսեայ 20 »
Դրամի փոխարէն փոստային փուլ կ'ընդունուի, 115 ղրուշի փուլը 100 ղրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդաց կրվճարեն:

Ծանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ 20

ԵՐԿՈՒ ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Նկատելով այն դժուարատար բեռը որ հայ ուսանողին վրայ կը ծանրանայ, քանի որ ստիպուած է բացի մայրենի եւ պետական լեզուներէն՝ դէթ մէկ կամ երկու օտար լեզու ալ սորվիլ, թո՛ղ նախնական անհրաժեշտ ուսումները որոնք ինքնին բաւական բաներ են արդէն, խիստ մեծ ծառայութիւն մատուցած կ'ըլլան հայ մանկտիին, ա.մէն անոնք որ կարելի եղածին չափ կը դիւրացնեն լեզուներու եւ այլ առարկաներու ուսուցումը հայ վարժարաններու մէջ։ Այս տեսութեամբ՝ մասնաւոր ուշադրութեան եւ յատուկ դնահատման արժանի են վերջերս լոյս տեսած երկու նոր հրատարակութիւնները, որոնց մէկին է Հրանտ Ս. Խանճեանի Աշխարհագրութիւն Օսմ. Կայսրութեան եւ միւսը՝ Տիկին Զապէլ Հ. Ասատուրի Գործնական դասընթացք Ֆրանսերէնի հայերէն թարգմանութեան, առաջինը հրատարակուած Նշան Պապիկեան գրատան, երկրորդը՝ Բիւզանդեան գրատան կողմէ։ Արդարեւ ո՛չ մէկը եւ ո՛չ միւսը կրնային լաւագոյն ընտրութիւններ ընել, ինչպէս հեղինակներն ալ չէին կրնար աւելի լաւ միջոցներ ընտրել՝ իրենց երկերը հրապարակ հանելու համար։

Արդէն Նշան-Պապիկեան գրատունը այս առաջին անգամ չէ որ այսքան խընամեալ հրատարակութիւն մը ի լոյս կը հանէ, որովհետեւ ասկէ առաջ հրատարակած է նոյն հեղինակին աշխարհագրութիւնը՝ միջին դասընթացքի համար, որ անմիջապէս ընդունելութիւն գտաւ եւ նաեւ Տիկին Զապէլ Հ. Ասատուրի Յոլքերը, որ այնքան հռչակ հանեց ու ընդհանուր դնահատման արժանացաւ։

Նոյնպէս Բիւզանդեան գրատունն ալ որ իր սեպհական բազմաթիւ հրատարակութիւններն ունի, ոչ մէկ ատեն անյարմար ընտրութիւն ըրած է իր հրատարակելիք երկասիրութիւններու մասին։ Հետեւապէս, նոյն իսկ անոնց հրատարակութիւնն ստանձնող յիշեալ գրատուններու ընտրութիւնը ինքնին արդէն բաւական էր պէտք եղած կերպով հասարակութեան յանձնարարելու Աշխարհագրութիւն Օսմ. Կայսրութեան եւ Գործնական դասընթացք Ֆրանսերէնի հայերէն թարգմանութեան գրքերը, եթէ Հրանտ Ս. Խանճեանի նախկին հրատարակութիւնը եւ Տիկին Զապէլ Հ. Ասատուրի հմայքոտ անունը կանխագրաւ երաշխիք չըլլային իսկ իրենց այդ նոր գործերուն գտնելիք ընդունելութեանը։

Բոլոր այս պարագաները կը բաւեն թէպէտ այդ երկու նոր հրատարակութիւններուն արժէքը ի վեր հանելու եւ չատ անգամ յեղյեղուած «դասագիրք չունինք» գանգատին իբր պատասխան ընելու թէ ահա երկու նպատակայարմար դասագիրքեր, որոնց ուշադիր հետեւողութիւնը եւ մտադիր գործածութիւնը հիանալի դիւրութեամբ կ'իրականացնէ Օսմանեան Կայսրութեան աշխարհագրութեան պէս կարեւոր առարկայի մը եւ Ֆրանսերէնի պէս տիեզերական կարեւորութիւն ունեցող լեզուի մը ուսուցումը։ բայց կ'արժէ որ քանի մը խօսք ալ անոնց իւրաքանչիւրին վրայ ընենք դատ դատ։

Մեր մէջ մինչեւ ցարդ լոյս տեսած բազմաթիւ աշխարհագրական դասագրքերուն ոչ մէկը չունի Օսմ. Կայսրութեան աշխարհագրութիւնը այնքան ճոխ, ընդարձակ եւ ճշգրիտ տեղեկութիւններով պատկերացուցած, ինչպէս է Հրանտ Ս. Խանճեանի սոյն հատորը, որ իր տեսակին մէջ առաջին անգամ ըլլալով իբրեւ կատարեալ գործ մը կը ներկայանայ, դի այնպիսի մեթոտիկ կերպով ամփոփած է ասիական, եւրոպական եւ ասիական Թուրքիոյ երկիրները իրենց կուսակալութիւններով, վարչական բաժանումներով, ցամաքային եւ ծովային քաղաքներով, բնական եւ արուեստական արտադրութիւններով, լեռնագրական եւ ջրագրական կարեւոր դիտելիքներով. եւն. եւն., զորս սորվողը ամբողջապէս իւրացուցած կ'ըլլայ Օսմ. Պետութեան աշխարհագրութեանը վերաբերեալ բոլոր կարեւոր ծանօթութիւնները եւ ի վիճակի կ'ըլլայ օգտուելու անոնց չնորհիւ ո եւ է դիրքի, կացութեան եւ պաշտօնի մէջ գտնուած պարագային։

Բացի բնական եւ քաղաքական մասէն՝ կը պարունակէ նաեւ իբրեւ մասնաւոր բաժին մը «Օսմանեան պետութեան անտեսական աշխարհագրութիւնը», ինչ որ բոլորովին նորութիւն է եւ որու մէջ ամփոփ ճոխութեամբ կը խօսի Թուրքիոյ երկրագործութեան, կենդանիներու, որսորդութեան, ձկնորսութեան, հանքերուն, ճարտարարուեստներուն, վաճառականութեան, հաղորդակցութեան միջոցներուն, ներածման եւ արտածման, իւրաքանչիւր նաւահանգիստներու գործունէութեան, օսմանեան ծովեզերքները բանող չոգեշաւային ընկերութեանց եւն. եւն. կարեւոր նիւթերու վրայ դատ դատ եւ կանոնաւոր կերպով, առանց բան մը պակաս թողելու կամ աւելորդ խճողումներով գործը դանդաղեցնելու եւ անտանելի դարձնելու։ Զմոռնանք ըսել նաեւ թէ գրքին պատկերազարդ ըլլալը եւ մաքուր ու կոկիկ տպագրութիւնն ալ ուրիշ առաւելութիւն մըն է որ անոր սիրուն, եւ հաճելի հանգամանքը աւելի կը շատցնէ։

Տարակոյս չկայ ուրեմն թէ սոյն Աշխարհագրութիւն Օսմանեան կայսրութեան դասագիրքը կոչուած է մեծ պէտք մը լրացնելու մեր վարժարաններուն մէջ։

Իսկ Գործնական դասընթացք Ֆրանսերէնի հայերէն թարգմանութեանը Ա. տարին յատկացած դասագիրք մըն է, որ պիտի ունենայ բնականաբար նաեւ իրեն յաջորդ տարիները։ Ֆրանսերէն համաշխարհային լեզուին թարգմանութեան սկզբնաւորութիւնը եթէ դիւրընթաց մեթոտով տեղի չունենայ, ուսանողը իր առաջին քայլերուն մէջ յուսահատեցուցիչ դժուարութեան մը կը հանդիպի, որուն հետեւանքը կ'ըլլայ խորշում այդ ուսումէն։ Մինչ եթէ հնար գտնուած ըլլայ գործին սկիզբը աչակերտին սիրցնել թարգմանութեան աշխատութիւնը, արդիւնքը սկիզբէն իսկ ապահովուած կ'ըլլայ։ Եւ ահա Տիկին Հ. Ասատուր այդ գաղտնիքի բանալին է որ դտած է եւ անով ապահոված իր նոր գործին արդիւնաւորութիւնը։ Զի, Գործնական դասընթացք անուան այնքան ճշգրիտ համապատասխան է սոյն երկը, որքան անտարակուսելի է թէ աչակերտը քերականական հմտաւոր ընթացք մըն ալ պիտի ըլլայ անով, առանց իր դիտնալուն, այսինքն առանց մասնաւոր ճիգ թափելու եւ քերականական կանոններու ուսումէն նեղուելու։ Վասնզի այնպիսի անդգալի կերպով պիտի սորվի դանոնք, որ բնաւ չպիտի իմանայ անոնց ծանրութիւնը։ Այս իսկ է արդէն գործնական դրութեան առաւելութիւնը, որ լիովին յայտնած է ներկայ դասագրքին մէջ։ Հետեւապէս բարեբաղդ է հայ երկաեռ ուսանողութիւնը որ իր տրամադրութեան տակ կ'ունենայ Ֆրանսերէնի թարգմանութիւնը դիւրացնող այսպիսի նոր ձեռնարկ մը՝ պատրաստուած այնքան ձեռնտու հեղինակութեան մը կողմէ, ինչպէս է Տիկին Հ. Ասատուր, որ այսպէս՝ սոյն նոր իրաւունք մը կ'ունենայ հանրային չնորհակալութիւնը վրայ աւելցնելուն համար իր երկասիրութեանց վրայ այս օգտակար հատորն ալ։

ՅՈՒՍԱԿ

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԱՌԱՋՆՈՐԴՆԵՐԸ

Եկեղեցականութեան ամենատուար մասը չարունակ կը քննադատուի մեր մէջ իբր գաւառական պաշտօնէ խուսափող եւ դասալիք։ Այս քննադատութիւնները որքան իրաւացի ըլլան, մասամբ ալ անիրաւ են, որովհետեւ չատ անգամ անոնք կանխապէս գացած եւ թեմ. գործոցկուսակցութեանց պատճառած վնասութեամբ վերադարձած են։ Եւ ամէն մարդ ապահով կրնայ ըլլալ թէ գաւառներու մեծագոյն մասին մէջ իրապէս Առաջնորդ ըլլալը անտանելի բան է, որովհետեւ ժողովուրդը երբեք չունի այն մտածումը եկեղեցականութեան վրայ, ինչ որ ունի Կ. Պոլսոյ ժողովուրդը։ Այս վերջինը վարժուած է կրթական ու կրօնական բան մը չակնկալել եկեղեցականներէն, մինչդեռ գաւառներու մէջ ճիշդ ընդհակառակը ըլլալով՝ ժողովուրդը թեմական ամէն բան եկեղեցական-Առաջնորդէն կը սպասէ բացարձակապէս, դայն լքելով եւ առանձին ձգելով։

Ո՞ւր է թէ եկեղեցւոյ եւ կրթութեան մասին գործակից դտնուէին, աջակցէին եւ ձեռնտու ըլլային։ Այն ատեն չատ մը եկեղեցականներ այսօր այսքան չպիտի լքանէին գաւառական պաշտօնները եւ Կ. Պոլսոյ մէջ մեռելներու եւ հարսնիքներու վազել ու իրենց արժանապատուութիւնը ոտնակոխ ընող աչխատութիւնը յանձն առնել։ Հետեւապէս, պէտք է ըսել չատ անգամ թէ եկեղեցականներն ալ մասամբ իրաւունք ունին, երբ Կ. Պոլսոյ հանգստաւէտութենէն բաժնուիլ չեն ուզեր։ Շատ դժուար բան է առաջնորդի մը համար պատասխանատու պաշտօն մը ստանձնել՝ օրինական կապերով եւ գործակիցներու օժանդակութեամբ վարելի, եւ լքուած մնալ այս գործակիցներէն ու աչխատելու բարի կամցողութեան իր մէջը մեռնելիք տեսնել։

Անցեալ տարի այս միջոցներուն էր (սեպ. 24) Ս. Թադէոս Թաղի Թաղական Խորհուրդ ընտրելու կը ձեռնարկուի եւ երեւակայեցէք որ միայն 64 հոգի կը մասնակցի ընտրութեան, եւ ասկէ 1000 ընտրողներու մէջ, վեց հոգիի անուն գրելու եւ եկեղիցին տանելու կամ ղրկելու թերացող մարդ մը որ անպատճառ զաւակ մը ունի նոյն թաղին դպրոցին մէջ եւ սակայն չի հետաքրքրուիր անոր վիճակով, չէ թէ միայն սոսկ անտարբերութիւն մը է, այլ անկէ աւելի բան մը՝ որուն անուն մը դնել պէտք է։ Նոյն թեմին մէջ, մենք մօտէն գիտենք թէ բոլոր պաշտօնական մարմինները, թաղականներէն սկսեալ մինչեւ Բաղաքական Ժողովի անդամները, երբեք կանոնաւոր կերպով իրենց պաշտօնին գլուխը չեն։ Շաբաթը մէկ օր չեն հաճիր Առաջնորդարանին դուռնէն ներս մտնել կէս ժամու չափ, ասով գոնէ պատասխանատուութենէ ազատելու համար Առաջնորդը, որ ըստ ընկալեալ սովորութեան, առանց Բաղաքական եւ Կրօնական Ժողովներու հաճութեան, որ եւ է որոշում գործադրելու վիճակին մէջ չէ։ Եւ երբ այս լքումին վրայ աւելցնէք նաեւ ամսականի անբաւականութիւնը, Առաջնորդի ապրուստին անապահով վիճակը, պարզապէս անտանելի կը դառնայ գաւառական Առաջնորդութիւնը՝ որուն ամէնէն տոկուն նկարագիր ունեցող անհատներ՝ ինչպէս Ներսէս եպիսկոպոս Արսլանեանի պէս անձեր՝ չեն կրնար հանդուրժել։

«Բիւզանդիոն»ի Անցորդը բացարձակապէս չարամիտ կերպով մը Ազանեան Սրբազանը կը պարսաւէր իբր դպրոցասէր... Բայց կը սխալէր այդ Ռոտոսթոյանական Անցորդը թէ դպրոցասիրութիւնը Առաջնորդի մը համար պարծանք է եւ ոչ պարսաւ։ Ներսէս եպիսկոպոս աւելի քան երբեք գովելի է, երբ վարժարանը բարձրացնելու կ'աչխատի։ Թոխանակ Ներսէս եպիսկոպոսի դպրոցասիրութիւնը պարսաւելու, չատ աղէկ կ'ընէիք եթէ ձեր քաղաքցիներուն, ինչպէս կ'ըսէք, կրթական եւ կրօնական գործոց մէջ անտարբերութիւնը եւ անգործութիւնը մատնանիշ ընէիք։ Ձեր վարժարանին համար ըրած զոհողութիւնները Առաջնորդին ամսականին մէկ մասն իսկ չեն կազմեր, մինչդեռ դուք օգտուելով սակաւապետութենէն, եւ նախանձելի անժանապատուութեան դդաստամով մը մուրացկանութենէ խուսափող, չատաբնացող նկարագրէն՝ ձեր Առաջնորդին ամսական տուած չնչին բնաւ, մինչդեռ իր նախորդները որչափ հոգեւոր մարդիկ, ամէն բանէ առաջ առաջնորդական հասոյթներէն իրենց ամսականները մէկ կողմ կը դնէին։

Իրերու այս վիճակին մէջ՝ ելլել Ներսէս եպիսկոպոսը պարսաւել, հրաժարած ըլլալուն համար, ճիշդը ըսելով ինքզինքին ծիծաղելի ընել տալու ջանք մըն է եւ ոչ ուրիշ բան։

Ո՞վ որ ալ եղած ըլլայ, հրաժարելով չատ արդար բան մը ըրած պիտի ըլլայ։ ոչ ոք կարծեմ թէ իրաւունք պիտի ունենայ այս ընթացքը այպանելու, վասն զի Առաջնորդ մը գերբնական զօրութեամբ օժտուած չէ եւ ինքն ալ մարդ է վերջապէս, իրեն յատուկ արժանապատուութիւն ունի եւ չուզեր որ Առաջնորդ անունը կրելով՝ նաեւ անգործ կերպով եւ չուրջի անտարբերութիւնն դիտէ։ Արդ, գաւառի ժողովուրդը կը սպասէ որ Առաջնորդը ինքնին ամէն կրօնական եւ կրթական խնդիր կարգադրէ, բաւ է որ իրենց ո՛չ քակէն բան մը ելլէ եւ ո՛չ ալ իրենցմէ աչխատութիւն մը պահանջուի։ Ասիկա կարելի բան չէ, որովհետեւ ինչ որ Առաջնորդ մը պիտի ընէ դաւառին մէջ, իրեն երկու գործիք ունի. առաջինը դրամ եւ երկրորդը աչխատութիւն։ ոչ մէկը եւ ոչ միւսը ինքը կրնայ լրացնել, այլ ժողովուրդն է որ պէտք է տայ։ Առանց տալու առնելը եւ ոչ մէկ տեղ տեսնուած է։

ԳՐԻՔ

ՆԱՄԱԿ ՌՈՒՍԱՃՈՒԳԷՆ

ՌՈՒՍՃՈՒԿ, 23 Օգոստոս

Կատակերգութիւն։ Զե՛նք կրնար տարբեր սնունդով որակել այն աչքակապութիւնը՝ զոր երեւան բերել ուզեցին Թաղական ազաները՝ մէկ կողմէն պարտաճանաչութեան իբր առնաւտչեայ ցոյց տալով այդ եղական երեւոյթը՝ մէս կողմէն առաջ տանելու համար իրենց նախագծած թագուն մտադրութիւնը։ Զերկարե՛մ։ Անցած ամիս կը հրաժարէր Թաղականութիւնը երեք տարուան արդիւնաւո՛ր գործունէութենէ մը եւ ահա։ Դիւաւորապէս կը յայտարարէր Աւագերէց Հայրը եւ «ակամայ կամօք» կ'ընդունէր ազաներու հրաժարականը՝ հրաւէր կարդալով հասարակութեան նոր ընտրութեան ձեռնարկելու յունիսի 21ին։ Հրաւէր կը կարդայ յուլիսի 21ին նոյնպէս Ազգատեսնամը ժողով դումարելու՝ օրակարգի նիւթ ունենալով «Տնօրէն Խորհրդոյ երկու անդամներուն ընտրութիւնը, մատուռի չինութիւնը եւ այլն»։

Բաղդին ձախող բերումէն՝ այդ որոշուած օրը Տաղաւար ըլլալով՝ յետաձգուեցաւ ժողովները, ըստ բարի սովորութեան ընդմիջում յետաձգուելու համար, կամ անորոշ ժամանակով մոռացութեան դատապարտուելու կանխորոշ կարգադրութեամբ։ Դիտակցօրէն մարգելու յատկութիւնը չունենալով, չպիտի կրնայի այս խոշո՛ր ոսկի դեղատուները կլլել ու մարսել։ Կարծիքներու եւ յոռետեսութեան վրայ հիմնուելով չէ որ դատապարտելու կ'ելլեմ պաշտօնէութիւնը. իրողութիւնն է որ կը թելադրէ ինծի չկեղծել ու ճշմարտութիւնը ցոյց տալ։ Թաղականութիւնը հրաժարելով, երբ առանց որոշուած ժողովը գումարելու եւ օրինական ձեւակերպութիւնը կատարելու՝ կ'ելլէ երեւակայելի թախանձանքներու վրայ եւ կ'առնէ իր հրաժարականը ու կը չարունակէ պաշտօնը լռիկ մնչիկ՝ առանց տէրպարպային «ակամայ կամօք» հրաժարականը ընդունած ըլլալը յայտարարող մէկ նոր ազդին, այն ատեն, ըսէ՛ք, խնդրեմ, ինչ անուն պէտք է տալ այդ երեւոյթին.—օրինակա՞ն գործողութիւն թէ՝ ապօրէն անօրինութիւն։—Վերջինը։ Փա՞ստ.—ահա՛։ Եթէ թաղականութիւնը, իբր ճշմարիտ հոկող մարմին, պարտասած այդ ծանրալիր պաշտօնէն, կ'ուզէր հրաժարիլ ու պատուաւոր յաջորդներու թողուլ եկեղեցիի մատակարարութիւնը, չէ՞ որ պարտաւոր էր զէթ վերջին անգամ, կամ մինչը ըլլալու համար, մնրամասնօրէն տալ իր երեք տարուան հաշիւները։ Վայրկեան մը չպիտի ուզէի հաւատալ այդ տարրական պահանջի իրագործումին, քանի որ թաղականութիւնը տարուան մէջ ալ հաշիւ չներկայացուց... ի հարկէ այն վերապահումով որ մուկերուն ճարակ ըրած կը կարծէր հաշուեկշիռը, զոր պատրաստելով Զատկէն առաջ, ի մեծ ցաւ զայրնիկ սրտերու, կամ ի մեծ սխմարութիւն.. լսեցէ՛ք... կորսնցուցի՛ր է եղեր։ Բան մը իսկ աւելորդ է նուիրել այս մաքի արտառոցութեան։

*** Կ'անցնիմ Աղքատախնամին։ Մատուռի մը գարմանալի ախտէն բռնուած՝ չորս հազար ֆր.ի մօտ գումար մը ուներալով տրամադրելի, կ'ուզէն, իրենց կենդանութեանը, արդիւնաւո՛ր գործունէութեան մը յիշատակը թողուլ անջինջ... բնականաբար ո՛չ թէ կենդանի պատերու, այլ մեռելներու մէջ։ Վեցամսեայ վիճակացոյցէն կը տեսնուի որ Աղքատախնամը ունեցած է 1831 ֆր.ի եկեմուք, ուսկից աղքատներու համար վճարուած (ուշադրութիւն) 651 ֆր., զանազան ծախք 142 ֆ., որուն մէջ կը փայլի 50 ֆր. «եկեղեցւոյ երկու դրքակալներու» համար (անիմանալի՛), փոխատուութիւն եւ պարտք 348 ֆրանք, «մատուռի չինութեան համար գտնուած քարի» 33 ֆր. եւ պատրաստ դրամ 633 ֆր., որուն իբր ծանօթութիւն կը կարդանք հետեւեալը. «բաց ի այս պատրաստ դրամէն՝ Աղքատախնամս ունի նախորդ Տնօրէն խորհուրդէն մնացած վեց փոխանակագրով գանձելի ֆրանք ոսկի 2283.25։ Իսկ ներկայ շրջանին մէջ փոխատուութիւն եղած է ընդամենը 362 լէվ, զոր վստահաբար ուղղուած ատեն կարելի է դանձել։»(Աչքը լո՛յս փորը անօթի եղող աղքատներուն)։ Բացորոշ կ'երեւի արդէն թէ ո՛րքան յառաջդիմած են դրամական գործերու մէջ մեր խե՛ղճ աղքատներու հոգը ստանձնող շուկայամիտ ազաները։ Ոչ մէկ բարեխոսութիւն կրնայ կարգին բերել թաղականութեան եւ Աղքատախնամի գործերը, որոնք հիմնական փոփոխութիւններու կը կարօտին։

*** Այս կատակերգութիւններուն հանդէպ ուրախ ենք արձանագրելու որ վերոյիշեալ պաշտօնի մէջ կը տեսնենք նախորդ հոգաբարձութեան օժանդակ մարմինը, որ դիտցաւ դէթ մինչեւ օրս պաշտօնավարող ատուերհոգաբարձուներէ աւելի խղճի մտքով առաջ տանիլ համեստութեամբ՝ պաշտօնի համար չստանձնած պաշտօնը։ Զարմանքով կը տեսնենք թէ մինչեւ ցարդ հոգաբարձուի պաշտօնը ստանձնողները, ամէն տեղ, դիտակցութեամբ չեն վարած իրենց գործին, որ բոլորովին տարբեր չուկայինէն, որբազան հանդամանք մը կը կրէ իր վրայ։ Հաղիւ սկսած է թաղականութեան ընտրութեան միջոցին դարձեալ մէյ մէկ սիկառ վառած էին։ Ժաք իբր ամուսնոյն՝ խոշոր սիկառ մը առած էր տուբին մէջէն, մինչ ճաշարանատէրն ալ սուրճը եւ ոգելից ըմպելիները կը մեծարէր։ Պառոն Ֆրապիէ ալ սկսաւ ծխել. Ռուսանացին՝ Պ. Զալալուբօ առողջապահական պատճառներով չէր ծխեր։ Գալով Պ. Սքուտաեօթի, երիտասարդ եւ անպեսս Ամերիկացի մը, ոգելից ըմպելի կուլ կուտար, ինչ որ իրեն համար սովորական էր։ Երբ կէս մը գինովնար, լուռ մնալով՝ ինքնաշարժ մեքենայի մը ձեւը կ'առնէր։ Այն ատեն ամէն ոք կը ջանար ուշադրութիւն չընծայելու անոր, վիճաբանութեան մը տեղի չտալու համար, որովհետեւ Սքուտաեօթ կրնար վատնդաւոր ըլլալ։

—Բայց ո՛չ, ըսաւ Ռօզ, պատասխանելով դերկոմսին, կրնաք ծխել. վարժուած եմ անոր հոտին։

Ռօզի ձայնին մէջ անսխմարելի բողոք մը կար ընդդէմ իր ամուսնոյն՝ ժաքի անփութութեան, որով թոյլատրած էր ծխելը։ Թալէվ չուզեց ծխել. Ռօզ ազնուականի մը վայել քաղաքավարութիւն նկատեց դերկոմսին ընդդիմութիւնը ծխելու համար։ Սակայն դերկոմսը, բոլորովին հաճելի չէր թուած Ռօզի, որ քիչ մը անարեկած էր այդ բարձրահասակ, նուրբ եւ ազնիւ երիտասարդէն։ Մանկամարդ կինը նրբիրուն չան մը գլխուն կը նմանցնէր դերկոմսին դանկը. նմանութիւն մը որ կատարեալ էր՝ դերկոմսին նեղ ճակատովը, երկայն դէմքովը, հասակին երկարող բրանկոթովը, որ ուսերուն վրայ կտրուած կը կենար ու թեղանիքներուն տեղը կը նեղնար, նաեւ իր վզկապով, որուն վրայ կը դտնուէր մանեակի ձեւ ունեցող ոսկիէ քայտ մը։

Բայց դերկոմսը այնքան կնահաճոյ վարմունք մը ունեցած էր ճաշի ատեն որ հիմա Ռօզ ընդունցած անոր հետ, ա՛լ եւս անարեկում չէր դար։ Դերկոմսը ցած ձայնով, ծեքծեքալով ու թերի արտասանութեամբ մը կը խօսէր, ինչ որ հաճելի կը թուէր Ռօզի։ Ակամայ՝ Ռօզ բաղդատութիւն մը կ'ընէր դերկոմսին յոխորտ ու հաճելի կերպարանքին եւ ամուսնոյն քիչ մը բիրտ ընթացքին միջեւ։ Մանկամարդ կինը եւին դարձաւ, ժաք սիկառի ծուխի յորդ ամպ մը անոր դէմքին տալով, հարցուց.

(Շարունակելի)

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (9)

ԲՕԼ-ՎԻՊՔՈՐ-ՄԱՐԿՐԻՊ

ՆԻՍԻ ԲԱՐԵԿԵՆԴԱՆԸ

Բ

Բայց կոմսու հին չնիկը՝ Բրիւն Ռօզի գերկը ելած էր, որ պզտիկ հարուածներ հուսար անոր կուտիկ կողերուն վրայ։ Շնիկը կը շարժակեր ու հանդարտ չէր կենար։ Ռօզ զայն անուշելու համար, երեք կոտր շաքար նետեց առջին։

—Ա՜հ, տիկին, ըսաւ պառոնը, եթէ կոմսուհին իմանայ։ Բրիւն շաքարախտ ունի. շաքարը կը սպանէ զայն։

Երբ շամանեա լեցուեցաւ գաւաթներուն մէջ, ոսկի փրփուրներ հանելով, տոքթ. Լբլընէն սկսաւ քննել դայն, իր քիմիական բաղադրութիւնը հասկնալու համար։ Գաւաթներուն մէջ կը լողային սառոյցի կտորներ։

— Կը կարծէ՞ք թէ շամանեա կը սիրէ՞ Բրիւն, ըսաւ Ռօզ, գաւաթը շունին բերնին մօտեցնելով։

Բրիւն խմեց, փռնգտաց եւ ջղաձգութենէ բռնուած, գորգին վրայ թաւալեցաւ, ուրախ եւ ցնորական զառանցանքի մը մատնուելով։

—Բայց Բրիւն կը սիրէ շամանեան, գոչեց Ռօզ. եկո՛ւր քոթոթս, նորէն խմէ անկէ։

—Բայց տիկին, հիւանդ պիտի ըլլայ Բրիւն, ըսաւ պառոնը վրդոված, ձեռքերը երկինք բարձրացնելով.

Պառոնը միտքը կը բերէր այն յանդիմանութիւնը, զոր կոմսուհի Պոլքոնսքա պիտի ընէր իրեն։ Այս վերջինը նեղսիրտ ու անտանելի, տարիքոտ կին մըն էր, որուն հետ կը սիրաբանէր պառոնը, ամուսնանալու յոյսով։ Կոմսուհին չատ հարուստ էր, ու պառոնը ամէն հոգածութիւն ցոյց կուտար անոր նկատմամբ, թէ՛ իբր թեկնածու եւ թէ անոր ամէն գործերուն վերակացու։

Ռօզ ղլխու ցաւ ունենալը յայտնելով, տոքթ. Լբլընէն անթիբիրինի տուփ մը հանեց գրպանէն եւ յորդորեց դայն, որ դեղահատ մը կլլէ անկէ, պնդելով որ գլխու ցաւը պիտի անհետանար իսկոյն։ Ռօզ պչրասիրութեամբ ու չատախօսութեամբ՝ սկսաւ զանգատիլ երեւակայական հիւանդութեանց մասին. տոքթ. Լբլընէն իր յուշատետրին մէջ արձանագրեց Ռօզի անունը, առտու մը լոկօրէն քննելու համար դայն։

—Ռօզ հիւանդ, բայց անիկա քաջառողջ է, ընդմիջեց Ժաք։

Լբլընէն ետին դառնալով, խուզարկու նայուածք մը արձակեց ու ըսաւ.

—Լ՜ռ, պարոն, ո՞վ գիտէ, թերեւս դուք ալ պէտք ունիք յօդացաւային թեթեւ դարմանումի մը, որովհետեւ ինծի այնպէս կ'երեւայ թէ յօդացաւէ կը տառապիք։

—Ա՜հ, տոքթէօր, յօդացաւ չունիմ. պէտք է դիտնաք որ, ես բժշկութեան չեմ հաւատար։

—Բայց մարդ միշտ կը հաւատայ բժիշկներուն, պատասխանեց բժիշկը նուրբ հեգնութեամբ մը։

—Տիկի՛ն, ձեր հրամաններուն կը սպասենք, ըսաւ Ֆէրմօն, տեսնելով որ Ռօզ ձեռնոցները դնելու վրայ էր։

Ֆէրմօնի եւ Ռօզի նայուածքները իրարու հանդիպեցան, մինչ Ժաք իր կնոջ ոսկի ապարանջանին ճարմանդը գոցելու կը ջանար։ Ռօզ կարմրեցաւ, դգալով թէ Ֆէրմօն քիչ մը առաջ տեսած իր ճերմակ թեւը միտքը բերած էր այդ պահուն։

Դ

Ճաշարանի սրահին մէջ անտանելի տաք մը կ'ընէր։ Ելեկտրական լամպերը սպիտակ լոյս մը կ'արձակէին, արծաթէ ու բիւրեղէ սպասներու չողչողումին տակ։ Մրգակալներու շուրջը կը բոլորէր վարդերու դեղ մը՝ թափանցիկ բոյրով, զոր Թալէվ դերկոմսը ի պատիւ Ռօզի, ինք յարդարած էր։

Պառոնհանին առջեւ նստած Ռօզ, ճաշէն յետոյ քիչ մը արբչէս, գիշերուան զով օդը կը ծծէր։ Թալէվ դերկոմսը մանկամարդ կնոջ քով կեցած էր ոսքի վրայ։ Ժաք սեղանէն չէր ելած միւս հրաւիրեալներուն հետ, բայց մերթ ընդ մերթ մատանի նայուածք մը կ'արձակէր կնոջը ու դերկոմսին ուղղութեամբ։

—Կը ծխե՞ք, հարցուց դերկոմսը։

—Ո՛չ տիկին, պատասխանեց դերկոմսը։ Նշմարեցի որ անհաճոյ կը թուի ձեզի։

Ռօզի թոյլատուութեամբ եւ Ժաքի կողմէ տրուած ապահովութեան վրայ թէ իր կինը կը սիրէր ծխախոտը, Ֆէրմօն ու Տոքթ. Լբլընէն մէյ մէկ սիկառ վառած էին։ Ժաք իբր ամուսին՝ խոշոր սիկառ մը առած էր տուբին մէջէն, մինչ ճաշարանատէրն ալ սուրճը եւ ոգելից ըմպելիները կը մեծարէր։ Պառոն Ֆրապիէ ալ սկսաւ ծխել. Ռուսանացին՝ Պ. Զալալուբօ առողջապահական պատճառներով չէր ծխեր։ Գալով Պ. Սքուտաեօթի, երիտասարդ եւ անպեսս Ամերիկացի մը, ոգելից ըմպելի կուլ կուտար, ինչ որ իրեն համար սովորական էր։ Երբ կէս մը գինովնար, լուռ մնալով՝ ինքնաշարժ մեքենայի մը ձեւը կ'առնէր։ Այն ատեն ամէն ոք կը ջանար ուշադրութիւն չընծայելու անոր, վիճաբանութեան մը տեղի չտալու համար, որովհետեւ Սքուտաեօթ կրնար վատնդաւոր ըլլալ։

—Բայց ո՛չ, ըսաւ Ռօզ, պատասխանելով դերկոմսին, կրնաք ծխել. վարժուած եմ անոր հոտին։

Ռօզի ձայնին մէջ անսխմարելի բողոք մը կար ընդդէմ իր ամուսնոյն՝ Ժաքի անփութութեան, որով թոյլատրած էր ծխելը։ Թալէվ չուզեց ծխել. Ռօզ ազնուականի մը վայել քաղաքավարութիւն նկատեց դերկոմսին ընդդիմութիւնը ծխելու համար։ Սակայն դերկոմսը, բոլորովին հաճելի չէր թուած Ռօզի, որ քիչ մը անարեկած էր այդ բարձրահասակ, նուրբ եւ ազնիւ երիտասարդէն։ Մանկամարդ կինը նրբիրուն չան մը գլխուն կը նմանցնէր դերկոմսին դանկը. նմանութիւն մը որ կատարեալ էր՝ դերկոմսին նեղ ճակատովը, երկայն դէմքովը, հասակին երկարող բրանկոթովը, որ ուսերուն վրայ կտրուած կը կենար ու թեղանիքներուն տեղը կը նեղնար, նաեւ իր վզկապով, որուն վրայ կը դտնուէր մանեակի ձեւ ունեցող ոսկիէ քայտ մը։

Բայց դերկոմսը այնքան կնահաճոյ վարմունք մը ունեցած էր ճաշի ատեն որ հիմա Ռօզ ընդունցած անոր հետ, ա՛լ եւս անարեկում չէր դար։ Դերկոմսը ցած ձայնով, ծեքծեքալով ու թերի արտասանութեամբ մը կը խօսէր, ինչ որ հաճելի կը թուէր Ռօզի։ Ակամայ՝ Ռօզ բաղդատութիւն մը կ'ընէր դերկոմսին յոխորտ ու հաճելի կերպարանքին եւ ամուսնոյն քիչ մը բիրտ ընթացքին միջեւ։ Մանկամարդ կինը եւին դարձաւ, ժաք սիկառի ծուխի յորդ ամպ մը անոր դէմքին տալով, հարցուց.

(Շարունակելի)

դիրք մը եւ թաղականութենէն անկարծ տուն մը բնակելու. ՀՈՐՆ ունեցած չըլլար, թերեւս առարկութեան տեղի չմնար այնքան. բայց այդ առաւելութիւններով քանի մը ժամ մեր եկեղեցիի մեծ վարդապետին խօսքերը վարձով քարոզելը, չենք կարծեր որ քահանային անչափանելի մակդիրը տալու բնոյթը ունենար: Ամէն պարագայի մէջ պէտք է զոհողութիւն ընէ քահանան: Ուրախ ենք որ Հոգաբարձութիւնը այս տարի նախորդ տարուան մէկ անպատեհ քայլն ալ վերցուցած՝ ուսուցիչներու մասին նուազ կասկածոտ պիտի ըլլայ: Զենք դատապարտեր Հոգաբարձութիւնը, որովհետեւ, հերու, լիակատար ծանօթութիւն չունէր ուսուցիչներու մասին եւ անօրէնութեան պաշտօնին յարմար ուսուցիչ մը ալ չգտնելով՝ իր ատենապետին տուած էր այդ բարդ պաշտօնը, որ պէտք է խոհեմութիւն, կրօնա՛ր անպատեհութիւններ յառաջացնել՝ մօտէն չհսկելու առաւելութենէն դերծ ըլլալուն: Զգացած պիտի ըլլայ անշուշտ Հոգաբարձութիւնը խնամակալութեան առերեւոյթն աչխատելու պարագան՝ որ վերջապէս աղջկանց վարժարանի բարոյական հսկողութիւնն ալ իր վրայ ունենալով՝ կը չէղոքացնէ զանոնք: Դէմ չենք տիկիններու կրթական գործին աջակցելուն, բայց կը ճանչնանք մեր խնամակալութեան բարձրաթիւ տիկինները ու ցաւելով կ'ըսենք թէ այդ գործին չեն կրնար օգտակար ըլլալ: Կ'իմանանք թէ Մանկապարտէզի հսկողութենէն ալ պիտի հրաժարին եղեր տիկիններ: Այդ պարագային, երբ Հոգաբարձութիւնը այդ էն կարեւոր հաստատութիւնն ալ իր վրայ առնէ, այն ատեն, թէեւ ծանրացած իր պաշտօնը, կրնայ գործնականապէս քանի մը աջակիցներ ընտրելով իրեն՝ առաջ տանիլ վարժարանները մէկ ուղղութեամբ: Փոքով տեսած Հոգաբարձութեան կարողութիւնը՝ յաջողութիւններ կրնանք սպասել իրմէն:

*** Լուծուեցաւ Գորթեան հանդոյցը: Մասամբ այդ քօղարկեալ իրականութիւնը ցոյց կուտայ մեղի ընթերցարանի վարչութեան մէկ ձեռնարկը, որ, իր կարգին, թէեւ արդիւնաւոր բայց եւ այնպէս ապարդիւն հիման վրայ ձեռնարկուն՝ բարոյական խոյր վնասներէ յետոյ միայն նիւթական կարկտուք մը գոյացուց: Տարիներէ ի վեր վարչութենէ վարչութիւն փոխանցուած պարտքի մը մէկ մասը դեռ պարտք մնալով՝ 200 ֆրանքի վերջին պարտքն ալ Պ. Ատենապետին ձեռքով թաղականութեան եկական առատաձեռնութեանը յանձնուած՝ մինչեւ այս օրս գանձելի կը մնար ընթերցարանէն: Անշուշտ դիւրութիւններ չունէր ընթերցարանը մէկէն գոհացնելու համար նոր վճռանձն պարտապահանջը, եւ մարտի մէջ տեղի ունենալիք ժողովն է կ'երկարի կամ ուրի՞ն ճիշդ ուշադրութեան իսկ չառնուիր: Ընթերցարանի վարչութիւնը՝ իր թուլամորթութեան յիշատակը չուզելով նսեմացնել, փոխանակ նոր վարչութիւն ընտրելով թաղականութեան պարտքը անոր փոխանցելու, կ'երեւայ, երկու չարեաց փոքրագոյնը գտած ըլլալ կարծելով՝ անտարերի դիմակը կը հագնէր ու կը սպասէր որ խնդրոյ առարկայ եղող եւ պարտքը գոյացնող գոյքը վիճակահանութեան դրուելով՝ մէկ կողմէն թեթեւցնէր իր խեղճ՝ երեսի վրայ ձգելով ընթերցարանը, եւ միւս կողմէն թաղականութեան ալ քիչ պարտաճանաչ դուրս դար, ասդին ուղղակի իր պարտականութիւնները եւ կանոնագիրը ոտքի տակ առնելով: Մխիթարութիւն մը եթէ ունենանք, ան ալ ընթերցարանի մասնաւոր պարտքին անհետացումը պիտի ըլլայ՝ այս տարուան մէկ բացառիկ զարուղութեամբը:

ԴԻՏՈՂ.

ՀԻՍԱՆԻ ԻՆԹԻԽԱՊ
ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ
ՖԵԱՆԻ ԻԲԷՖԱ

Պոլիս, Կասնուրջին դիմացը, անկիւնը եւ Եենի ճամբ, Նամակատան կից:

Սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ, բուրդէ, բամբակէ առաջնակարգ, տոկուն եւ վայելուչ կերպասներ: Կը բաւէ անդամ մը այցելել, համոզուելու համար թէ ապրանքի աղնութեան եւ ժամանութեան տեսակէտով անմրցելի են այդ վաճառատուններ: Նամակատան կից եղող վաճառատան մէջ կը գտնուին ալաշեղ եւ կանանց յատուկ ճերմակեղէններ, գուլպաներ, ֆանէլներ, թաշկինակներ, վայելուչ եւ նուրբ հովանոցներ, լամպարներ եւ ուրիշ մանր առարկաներ, անմրցելի կերպով ժան գիներով: Ատենցմէ զատ՝ սոյն վաճառատուններուն մէջ կը ծախուին մետաքսէ եւ բրդէ ծաղկնկար, ֆանթէզի ու նուրաձեւ պլուզներ, արշինը 5 ղրուշէն սկսեալ մինչեւ 15 ղրուշ. ինչպէս նաեւ «կրօսէլէտներ», եւ «կրօսա ռաֆրիք» կոչուած նորաձեւ կերպասներ: Մետաքսէ եւ նորաձեւ ֆուլար կերպասներ արշինը 4էն մինչեւ 6 ղրուշ, ամէն տեսակ ֆանթէզի, աղնիւ ու վայելուչ կերպասներ, արշինը 7էն մինչեւ 15 ղրուշ: Բրդէ աղնիւ կերպասներ եւ արշինը 3էն մինչեւ 7 ղրուշ: Ֆրանսական լաւ տպածներ, չգունատող, արշինը 70 փարայէն 90 փարա, մետաքսէ սաթէն աղնիւ տպածներ, փայլուն եւ չգունատող, արշինը 3 ղրուշէն, ֆուլլին տպածներ, ծաղկեղեկար եւ ճայլակաւոր գոյներով, արշինը 2 ղրուշ 30 փարա: Բիրէ եւ ազքսֆոր տպածներ, միագոյն սաթէներ, մետաքսէ եւ բրդէ խաուն ապրանքներ, եւայլն:

Արտաքին Լուրեր

ԳԵՐՄԱՆԱՍԱՆ ԴՈՐԾԵՐ

Բազէնի ճառը.— Լեհական խաղաքաղաքականութիւնը.— Գերմանիոյ հանրային կարծիքը.— Գերմանական լրագիրներ.— Գերմանիոյ վանառականութիւնը:

Պերլին 7 սեպտ.—(Թարգմ. հեռագիր).—Եթէ նկատողութեան առնուին Բազէնի մէջ վերջերս Վիլհէլմ Բ.ի ճառին վրայ խօսուածները, սա կը հակադրի որ գերմանական հանրային կարծիքը ընդհանուր կերպով տիտանքի դգայում մը կը յայտնէ, տեսնելով որ Մարիէնպուրգի բանախօսութենէն մակաբերուած խիստ միջոցները սա յայտարարութեան կը յանգին թէ արդէն դոյութիւն ունեցող միջոցները պէտք է ամբողջութեամբ գործադրուին: Բէօլնիշէ Զայթունկ դիտել կու տայ այն իրողութիւնը թէ գերմանացման կուսակցութեան ծայրագեղ ներկայացուցիչներուն՝ Պ. Պ. Բէնէմանի ու Թիւլէմանի տրուած հրամանները կը հաստատեն թէ անոնց քաղաքականութիւնը միւտ նպաստաւոր է: Այն եղանակը, որով Վիլհէլմ Բ. ակնարկեց լեհական կաթոլիկութեան ու լեհական ուանդութեանց, ցոյց կու տայ թէ փոփոք մը կայ իրականացնելու անոնց բոլոր բանաւոր պահանջումները: Բէօլնիշէ Ֆոլս Զայթունկ, կղերական թերթը, ընդունելով հանդերձ թէ Վիլհէլմ Բ. թոյլատու ընթացքի մը կը հետեւի կաթոլիկներուն հանդէպ, կը յարէ թէ Գերմանիոյ ազդեցութեան զարգացումը համարձէք է բողոքականութեան ազդեցութեան զարգացումին:

—Վիճակագրութեանց պաշտօնարանը սա տեղեկութիւնները կը հաղորդէ 1901ին Գերմանիոյ վաճառականութեան վրայ Ափրիկէի հետ: Ներածմանց ու արտածմանց ընդհանուր գումարը տասը միլիոն մարքը կ'անցնի՝ հարաւային Ափրիկէի անգլիական գաղթավայրերուն, արեւմտեան Ափրիկէի եւ Եգիպտոսի համար: Եգիպտոսի ներածմանց գումարն է 32,100,000 մարք, ինչ որ դգալի նուազում մը ցոյց կու տայ. արտածմանց գումարն է 16½ միլիոն մարք, դարձեալ քիչ մը պակաս: Եգիպտոսէն Գերմանիա տարուած ապրանքներն են գլխաւորաբար բամպակ, սիկարէթ եւ սոխ: Արտածման գլխաւոր ապրանքներն են, երկաթ, երկաթեղէն, բանուածք, յանձապակի, մեծարժէք մետաղներ եւ մեքենաներ: Բամբակներուն արժէքը նախորդ տարիէն նուազ աւելի է: Երկաթի ու երկաթեղէնի արտածումները աւելցած են:

—Պէրլինի մասնաճառներուն ընկերակցութիւնները կը ծանուցանեն թէ պիտի սպասուին նորէն բարձրացնել միսի գինը, եթէ առժամապէս չդադրի ողջ արջառներուն Գերմանիա ներածումը արգիլող կանոնը:

ՊՈՒՐ ՊԵՏԵՐԸ

Լոնտոնի տեսակցութենեն եսքը.— Պուր զօրավարներուն ծրագիրները.—Պ. Շբայն:

Պրիւսել, 7 սեպտ.— Բրքի Պէօ բացարձակապէս կը հաւատայ թէ պուր զօրավարները Պ. Զէմպլէնէն բնաւ գոհացում չեն կրցած ձեռք բերել իրենց պահանջումներուն համար: Պոթա զօրավարը, Անգլիոյ գաղթային նախարարին հրաւէրովն էր որ չարաթ օրը Պ. Զէմպլէնի հետ ունեցաւ ապարդիւն տեսակցութիւն մը: Հաւանական չէ որ Անգլիոյ կառավարութիւնը իր միտքը փոխէ պուր զօրավարներուն մեկնելէն առաջ: Բրքի Պէօ կը հերքէ այն լուրը թէ Պուրները, խորհրդակցութիւնը չյաջողելուն հետեւանքով, մտադրած ըլլան մեծ թիւով գաղթել գերման տացուածքներու մէջ եւ կամ Անկոլա: Ընդհակառակը որոշած են թող չտալ որ իրենց ցեղը ցիր ու ցան ըլլայ, եւ աւելի սեղմ մնալ՝ իրենց վիճակը բարւոքելու համար: Այդ առթիւ պիտի դիմեն ցամաքային Եւրոպայի ու Ամերիկայի, ոչ թէ Անգլիայէն իրենց պահանջածը ձեռք բերելու, այլ ինչ որ կախում ունի օտար ժողովուրդներէ: Հաւանական է որ այդ առթիւ յայտարարութիւն մը հրատարակեն մօտերս: Պուր զօրավարներուն երեքն ալ երեքշաբթի իրիկուն Լոնտոնէն ճամբայ պիտի ելլեն դէպ ի Լա Հէ եւ յետոյ Ամստէրտամի մէջ ներկայ պիտի ըլլան իրենց ի պատիւ սարքուած վիթխարի ընդունելութեան մը: Ուրբաթ օրը Պրիւսէլ ժամանելով քանի մը օր հոն պիտի մնան:

—Պ. Շեթայնի առողջական վիճակը կը բարւոքի յարաբերաբար. հիւանդը հիմա կրնայ թեւը ու ձեռքը խաղցնել:

ՀԱՐԱՒԱՅԻՆ ԱՓՐԻԿԷ

Եոհաննեսպուրգի մէջ հացկերոյթ մը.— Միլիոնատէրի մը հաւատարմութիւնը.— Հաստուցմանց խնդիրը.—Օրանճի մէջ:

Եոհաննեսպուրգ, 7 սեպտեմբեր.— Թէթեւաշարժ հեծելազօրքերու սպաները, անցեալ օր սեղան մը ոտքի ի պատիւ Պ. Պէյթի՝ հարաւային Ափրիկէի միլիոնատէր մը, որ մեծամեծ գումարներ տուած է այդ հեծելազունդին կազմութեանը եւ պահպանմանը համար: Միայն Պ. Պէյթի առատաձեռնութեան չնորհիւն էր որ նոյն հեծելազունդը, Լէտիսմիթի պաշարումը վերցուելէն ետքը, կրցաւ ձի գտնել՝ Մէֆքինկի պաշարման վերցուելուն աջակցելու: Զօրագունդը Պ. Պէյթի յանձնեց պրէր դրօշ մը զոր Վրիպուրկի մէջ ձեռք անցուցած էր:

Պիօմֆոնթայն.— Բաղմաթիւ քաղաքացիներ որոնք զինուորական իշխանութիւններէն տրուած սանցագիրներ ունին եւ կամ հատուցումի մը իրաւունք ունին՝ զինուորներու կողմէ գործուած վնասներու համար, կը պահանջեն որ իրենց պահանջները չուտով վճարուին: Հաչուութիւնը կնքուելէն ի վեր զինուորական իշխանութիւնները երկուքուկէս միլիոն ֆր.ի գումար մը վճարեցին՝ այդ կարգի պահանջներուն իրրեւ փոխարէն. բայց հնչուն դրամի պէտքը տակաւին ըղձալի է: Հաչուութեան պայմաններուն համաձայն, առանց տոկոսի փոխառութիւններ պիտի ըլլան երկու տարուան համար: Փոխառդրութեանց յանձնաժողովը, որ յանձն առած է փոխառութիւն ընել, մէկ երրորդ մասը հնչուն դրամ կուտայ եւ մնացածին համար ալ ձի, սայլ, գործիք եւ սերմի հունտ: Այն ազարակատէրները որոնց ազարակները դրաւի տակ չեն, եւ որոնք կը փափաքին փոխառութիւն մը ընել, պարտաւորուած են պանքներուն դիմելու, ինչ որ դգալի բողոքի մը պատճառ կ'ըլլայ քաղաքացիներուն կողմէ: Կը յայտարարեն թէ հաչուութեան տրամադրութիւններուն համաձայն, ամենքն ալ պատերազմին պատճառած վնասները դարմանելու համար, փոխառութեան իրաւունք ունին իրենց այն դրացիներուն պէս որոնց ազարակները դրաւի տակ են: Դանդատ կը յայտնուի նաեւ թէ յանձնաժողովները պիտի չկրնան խոստացուած 75 միլիոն ֆր.էն անմիջապէս գանձել՝ թոչակներու սանցանուած գումարները: Վերջապէս դրամի մեծ պէտք կայ: Պոէրներէն չատերը, գուշակելով այն զրկումները որոնք առաջ պիտի գան իրենց ազարակներուն վերահաստատումէն, բացարձակապէս չեն ուզեր հեռանալ իրենց բանակեցողներէն:

—Պոէրները իրենց տեղերը վերադարձնելու գործողութիւնը Թրանսվալէն սաւելի Օրանժի մէջ դժուարութեան կը հանդիպի, վասն զի Օրանժի մէջ երկաթուղիի միակ գիծ մը կայ որ երկրին մէջտեղէն կ'անցնի: Այդ պատճառով եղի ու ջրերի բաշխիչ սայլեր կը գործածուին, որով փոխադրութիւնը աւելի չատ կը տեւէ ու միանգամայն դժուար կ'ըլլայ:

ԶԻՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵՐ

Անգլեւչինական դաշնադրութիւնը.—Վերջնական ստորագրութիւնը.— Նոր տրամադրութիւններ.— Շանկայի լրագիրներ:

Շանկայ, 7 սեպտ.— Անգլեւչինական առեւտրական դաշնադրութիւնը վերջապէս ստորագրուեցաւ, վասն զի համաձայնութիւն մը կնքուեցաւ մաքսի յաւելումէն զոյանալիք գումարներու մասին: Այդ համաձայնութիւնը գոյացաւ լիազօր պատուիրակներուն միջեւ նամակներու փոխանակութեամբ որոնք դաշնադրութեան մէկ մասը կը կազմեն: Այդ թղթակցութեան համաձայն, որոշուած է որ նոյն գումարները, հասոյթներու յանձնաժողովին հետ համաձայնութեամբ որոշուելիք քանակութեամբ մը, փոխարքաներու եւ գաւառներու կառավարիչներուն տրամադրութեանը տակ դրուին. սակայն մաքսատունները, գաւառական իշխանութեանց հրամանով, պարտին թէքինի իշխանութեանց յանձնել ջնջուած ներքին մաքսերու հասոյթին համապատասխանող գումարներ. նաեւ 1898ի փոխառութեան իրրեւ երաշխաւորութիւն յատկացուած ներքին մաքսին հաչուոյն առնուած գումարը: Մաքսի յաւելումը իրրեւ երաշխաւորութիւն պիտի չյատկանայ ո՛չ որ եւ է արտաքին փոխառութեան եւ ո՛չ ալ Զինու հիմնական պարտքերուն համար: Հիմա մրայն կը մնայ գիտնալ թէ վերոգրեալ վճարմանց գումարները ինչ պիտի ըլլան: Որպէս զի դաշնադրութիւնը դոհացուցիչ արդիւնքներ տայ, պէտք է որ, դաշնադրութեան Զ. յօդուածին համաձայն, ընկի մաքսատուններու վրայ օտար տրամկողութիւնները մանրազնին կերպով կատարուին: Դաշնադրութեան բնագիրը, ստորագրուած ձեւին մէջ, անագին փոփոխութիւններ կրած է, բաղդատմամբ անոր որ ընդունուեցաւ Վու-Զանկի խորհրդակցութեանց հետեւանքով: Օրինակի համար Ժ.Ա. յօդուածին տեղ որ բաց նաւանանդիսանների թիւին սահմանափակման կը վերաբերի, դրուած է ուրիշ մը որ կը սեղմէ մորֆինի ներածումները: Ներքին ջուրերու նաւադրութեանց մասին ալ կարեւոր փոփոխութիւններ կան:

—Անգլեւչինական առեւտրական դաշնադրութեան համար յայտնուած կարծիքները իրարմէ զգալապէս կը տարբերին: Նորք Զայնա Տելի Նիւզ կը հաւանի դաշնադրութեան: Միւս լրագիրները, առանց ճշդրիտ կարծիք մը յայտնելու բուն իսկ դաշնադրութեան վրայ, կը քննադատեն բանակցութեանց մասին եղած գաղտնապահութիւնը: Զայնա Կազէթ կ'ըսէ թէ արտաքին չարեր վնասուած են եւ թէ ըլլալիք միակ բանն է Անգլիոյ մէջ հանրային կարծիքին վրայ ազդեցութիւն բանեցնել՝ դաշնադրութեան վաւերացումը արգիլելու համար:

ՊԱՐԻԶԻ ՇԱՀԸ

Եգիպտոսի խիվը.— Այցելութիւնը.— Պոյցները.— Մուրացիկ մը:

Բարիզ, 8 սեպտ.—Թէեւ Պարիզ Շահը անպաչտօն կերպով կը ճամբորդէ, սակայն միւտ այցելութիւններ կու տայ, կ'ընդունի եւ միւտ բաղմաթիւ ուղեկիցներով կը կատարէ պտոյտները: Երէկ ալ Մուզաֆֆէրէտտին Շահը ընդունեց Եգիպտոսի Խիվ Ապպաս Հիլմի փաշայի այցելութիւնը: Խիվը չորս օրէ ի վեր Բարիզ կը գտնուի եւ այսօր Կ. Պոլիս կ'ուղեւորի Վիէնայի ճամբով: Ապպաս Հիլմի փաշա որ անպաչտօն կերպով կը ճամբորդէ, երկու հետեւորդներու հետ գնաց Էլիզէ Բէլէս, ուր ընդունուեցաւ Պարիզ Շահին կողմէ: Ներկայ էին նաեւ եպարքոս Ալի Անսար խան, դեսպան Նադար-Աղա ու Իսմաք խան: Տեսակցութիւնը տեւեց կէս ժամ: Խիվը ու հետեւորդները սեւ հագուստ հագած ու ֆէս դրած էին:

—Կէս օրին Շահը ճաշեց եւ յետոյ քննացաւ: Բանի մը ժամ ետքը Պողոսի օթէլը երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Խիվին որ ամենուին գլուխէն ընդունեց Պարսկի վեհապետը եւ առաջնորդեց իր յարը: Ներկայ էին նաեւ Խիվին եղբայրը՝ Մուհամմէտ Ալի փաշա ու հետեւորդները: Տեսակցութենէն ետքը Շահը գնաց Պուա տը Պուլոնը: Էլիզէ Բէլէս վերադարձած ատեն իսկեղծուկ մարդ մը ողորմութիւն ուզեց Շահէն, որուն հրամանով հարիւր ֆր. տրուեցաւ: Պարսիկ վեհապետը դիմեր Սարա-Պէրնար թատրոնը գնաց:

ՃԱՔՈՆ

Մարուս կղզին.— Ճաքոն ու Մ. Նահանգներ.— Թորի-Շիմա կղզին ապէս:

Ուաշինկթրն, 7 սեպտ.—Ճաքոնի դեսպանատունը ծանոյց ամերիկեան կառավարութեան թէ Ռուսի հարիւրապետը յուլիս 30ին Մարքուս կղզին ժամաներ է եւ թէ ճաքոնական դրաշաւորին հրամանատարը, որ հոն զրկուած էր, անոր յանձներ է Մ. Նահանգաց արտաքին գործոց նախարարին համակը, որով դիտել կը տրուէր հարիւրապետին թէ աւելի ազէկ է բռնի ոյժի չդիմել՝ կղզին նկատմամբ եղած սեպհական իրաւունքը պաշտպանելու համար: Հարիւրապետը նամակը ստանալով հեռացեր է կղզիէն: Կ'ըսուի թէ Ռուսի հարիւրապետը, այդ տեղէն հեռանալով, կղզիին վրայ որ եւ է իրաւունքէ ետ կեցած է. սակայն ըսողներ ալ կան թէ ճշմարիտ իրաւունքներ եթէ ունի, կրնայ ըլլալ որ այդ խնդրոյն համար դիւանագիտական բանակցութիւններ կատարուին:

Թոքիո.—Թորի-Շիմա կղզիին հրաբխային բորբոքման վայրը զրկուած նաւերը վերադարձան: Կնդանին էակի որ եւ է հետք չեն գտեր: Կղզին բոլորովին ծածկուած է հրաբխային նիւթերով, բացի մէկ մասէն որ այնքան ընդարձակ չէ: Գիւղը ու բնակիչները՝ հարիւր քսան հոգի՝ բոլորովին անյայտ եղած են: Նոր նաւամատոյց մը կազմուած է: Երկու կիսերու կմախքի կոորնէրէն միայն կը հասկցուի թէ այդ կղզիին մէջ երբեմն բնակիչներ կային:

Մ. ՆԱՀԱՆԳՆԵՐ

Պ. Ռուզվէլթի մեկ նոր բանախօսութիւնը սեւնիֆաներու դէմ.— Հանրապետական կուսակցութեան ընթացքը.— Հանրապետական նամակները:

Ուաշինկթրն, 7 սեպտ. — Ուիլկի (Վիրճինիոյ նահանգ) մէջ սէնատորներու վրայ նոր ճառ մը խօսելով՝ Պ. Ռուզվէլթ ըսաւ.—«Գիտնանք քննելով մը հաստատել սէնատորներուն վրայ, բայց չենք կրնար ջնջել զանոնք ու մեր դարաշրջանին ճարտարագործական ձգտումներուն դէմ գործել: Կրնանք քննելով ենթարկել սէնատորները եւ զանոնք կանոնաւորել, որպէս զի չկարենան ոնաւ է մեռ պատճառել: Պէտք է բարեշրջումներ գործենք եւ ոչ թէ յեղաշրջումով.» Պ. Ռուզվէլթի բռնած որոշ ընթացքը սէնատորներու նկատմամբ, հանրապետական կուսակցութեան պետերը հետզհետէ կը հեռացնէ նախագահէն, որոնք աւելի կամ նուազ յարած են սէնատորներուն: Ատոնք ամէն ջանք ի գործ դրին համոզելու համար նախագահը, որպէս զի սէնատորները քանդելու պէտքը չչատագովէ, եթէ չուզեր որ 1904ի նախագահական ընտրութեան ատեն ուժ չտրուի իր ընտրութեան: Մեծաարուստ միլիոնատէր ու սէնատորներ կազմակերպող Պ. Բիէրմոնդ Մորկան ալ խնդրին միջամտեր է: Պ. Ռուզվէլթ պատասխաներ է թէ ինքը կը նախընտրէր իր արդար կարծած բանը ընել քան թէ նախագահ վերընտրուիլ: Հանրապետականներուն պետ Պ. Պրայընն ալ իր լրագրին մէջ կ'ըսէ թէ Պ. Ռուզվէլթի գաղտնապէս համաձայնած է սէնատորներու պետերուն հետ: Պ. Պրայընն, նախագահական նախկին ընտրելի, չընդունիր որ կէս միջոցներ ի գործ դրուին սէնատորներու դէմ:

ՓԻԼԻՊՊԵՍՆԵՐԸ

Ընքոսսները.— Ցարձակսմ հաղարի մը վրայ.— Ռիոս ցեղասպեր եւ իր արքանեակը:

Ուաշինկթրն, 7 սեպտ.—Ընքոսներու խումբ մը բաղկացած երեսուն հոգիէ, հրացանով զինուած, եւ ուրիշ հարիւր յիսուն հոգիէ, տեղական թուրերով զինուած, Ռիոս անուն մոռնանդ ցեղասպեսի մը հրամանատարութեան տակ, անցեալ չորեքշաբթի յարձակեր է Լակիմանզօ քաղաքին վրայ: Երկու կին եւ մէկ աղջիկ սպաններ ու մէկ քանի հոգի ալ վիրաւորուեր են: Ռոտիկաններու ջոկատ մը յանկարծակիի բերելով ընքոսները, յարձակեր է անոնց վրայ, որոնցմէ մէկ քանին սպաններ է: Եօթը հարիւր ընկիներ ձերբակալուեր են իրը մեղսակից ցեղասպեսի Ռիոսի: Այս վերջինին արքանեակներէն մէկը յայտարարեր է թէ Ռիոս աստուածային ոգի ունի եւ թէ ոչ մէկ մարդկային էակ չի կրնար վնաս հասցնել անոր: Զորս ջոկատներ կը հետապնդեն ընքոսներու ստուար թիւի մը, որ խոյս տուած է:

Ա. ՆԳԼԻԱ

Անգլիացի բանաստեղծներու երեցին մահը.—Իր նճանաւոր երկարաշունչութիւնը.— Փիլիպգէսի մը մահը:

Լոնտոն, 7 սեպտ.— Անգլիացի բանաստեղծներու երէցը Պ. Ֆիլիպ ձէյմս Պեյլի անցած չարաթ օր մեռաւ Նոթինկամի մէջ, ութսունրսկեց տարեկան հասակին մէջ. չորս անգլիացի թագաւորներու արքայաստութիւնը տեսած էր: Հանգուցեալին երկասիրութեանց մէջ ամենէն աւելի յայտնի գործն էր ընդարձակ բանաստեղծութիւն մը՝ Ֆերբիւս անուն զոր գրեց քսանեւեք տարու եղած ատեն: Այդ գործը մեծապէս ներշնչուած է կէօթէի Ֆաուսքէն. կրօնական եւ իմաստասիրական նիւթերու վրայ գրուած է: Այդ պատճառաւ Ֆերբիւս ծանօթ չէր Անգլիոյ ընթերցող հասարակութեան մեծամասնութեան: Անգլիական գրականութեան համար իրր յիշատակարան մը կը նկատուի այդ բանաստեղծութիւնը: Այդ գործը եօթը տպագրութեան արժանացած է Անգլիոյ մէջ եւ երեսունրսկէկ տպագրութեան՝ Ամերիկայի մէջ:

—Սրբ Ֆրէդրիք Կոպէլ, անգլիացի նշանաւոր քիմիագէտը, անցեալ չարթեւ մեռեր է եօթանասունրսկու տարեկանին մէջ: Արքայական դիմումորական ակադեմիին մէջ քիմիաբանութեան ուսուցիչ էր. նաեւ քիմիագէտ պատերազմական պաշտօնատան մէջ:

ՆՈՐ ԱՂԷՔՏ ՄԱՐԹԻՆԻՐԻ ՄԷՋ

Սեն-Վիճնսանի հրաբուխը.— Վերջին բորբոքումը.— Աւերուած գիւղեր.— Կղզիին հիւսիսային մասը:

Նիւ-Եորքէն սեպտ. 6 թուով կը հեռագրեն թէ Քինկսթընէն ու Սէն-Վէնսանէն հասած տեղեկութեանց նայելով, խառնարանին վերջին բորբոքումը սկսեր է սեպտեմբեր 1ի գիշերը: Երբ բորբոքումը սատակացեր է, կառավարիչը հրամայեր է պարպել Ճորթթաուն, Շաթօ-Պէլէրը եւ հիւսիսակողմի միւս գիւղերը: Բորբոքումը ամենէն աւելի սատակացեր է սեպտ. 3ի գիշերը ժամը 3ին մինչեւ առտուան ժամը 4: Ամբողջ կղզին ծածկուեր է ծուխէ ամպով: Ծուխին կողմէ պաշտօնեայ մը զրկուեր է, հասկնալու համար աղէտին ծանրութիւնը ու արկածեալներուն թիւը: Այս վերջինը անվնաս դարձեր է Շաթօ-Պէլ-էրը եւ Ճորթթաունը: Սակայն կարգ մը գաւառներ չատ վնասուեր են. բնակչութիւնը կը հեռանայ: Մինչեւ հիմա ոչ ոք գտած է հրաբուխին վանդաւոր շրջանակին մէջ, որ միշտ բորբոքած է: Կը կարծուի թէ Թրաթիպներու երկիրը բոլորովին աւերուեր է: Սէն-Վէնսանէն Նիւ-Եորք քաշուած սեպտեմբեր 6 թուակիր հեռագիր մը ալ կը ծանուցնէ թէ խառնարանին բորբոքումը աւելի սատակեղած եւ աւելի երկար տեւած է քան մայիսի մէջ պատահած բորբոքումը: Բնակչութիւնը խելայեղ հոս հոն կ'ապաստանի, ապաստով տեղեր փնտռելով: Երկրաշարժի թեթեւ ցնցումներ կ'աւելցնեն խուճապը: Առատաւ ժամը երկուքին երեքին ատենները, շատ զօրաւոր պայթիւններ կը լսուէին յանախակի, արագօրէն իրարու յաջորդելով: Միեւնոյն ատեն հրաբուխը կ'որոտար ահռելի ձայնով, չորեր կ'արձակէր անընդհատ եւ երակէ ամպ մը կը ժայթքէր խառնարանէն դուրս, լուսաւորելով մուգ գիշերը: Շատեր վախնալով մակընթացութենէ մը, բլուրներուն վրայ կ'ապաստանէին: Նիւ-Նորֆ-Հերբրիս կ'ըսէ թէ Մարթինիքի հիւսիսային կողմը բոլորովին լքուած է: Իսկ եւ խոյր ամպեր կ'երեւան Սէն-Վէնսանի հրաբուխին վերեւ, որոնք նշան են թէ սաստիկ բորբոքման մէջ է ան:

Ներքին Լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ.—Բ. Դրան կայս. Ա.ի տի դիւանատան քարտուղար անուանուեցաւ կրօնական բարձրաստիճան պաշտօնատար Եոնաս Վէֆպի էֆ.ի որդին՝ Մէհմէտ Սէրվէթ էֆ.:

—Բաղաքապետութեան Խորհուրդին անդամ անուանուեցաւ նոյն պաշտօնարանին իրաւագէտ խորհրդականի օգնական Ղալիպ պէյ:

—Դոնեպի հանանդին Գարաղաշ գաւառակին գայմագամ անուանուեցաւ Գասթէմունիի նահանգին Ձիտէ գաւառակին գայմագամ Թէվֆիգ էֆ.:

—Միթիլմիզի ատենի տրուեցաւ Սուլթանիէ վարժարանին ուսուցիչներէն ձէմալ պէյի:

—Ֆէրիգուեղեան ատենի՝ Եըլտըզի կայս. պալատան չրջակայ պաշտօնատունի հրամանատար Սիւլէյման Ֆէհմի փաշայի եւ Բ. դօրաբաժնին միրլիվաներէն Անտէտ Բիֆաթ փաշայի:

—Միրլիվայութեան ատենի՝ կայս. թիկնապահ դնդապետ Սայխտ պէյի եւ Ջրանկիր զօրքերու Դ. վաշտին վիրաբոյժ դնդապետ Թէվֆիգ պէյի որ Հայտարփաշայի հիւանդանոցին տնօրէն կարգուեցաւ:

—Առաջին կարգի Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Սադրզի կառավարիչ Ճէմիլ փաշայի: Երկրորդ կարգի Օսմանիէ՝ Մուշի կառավարիչ Մաստուտ փաշայի: Չորրորդ կարգի Օսմանիէ՝ հեծելազօրքերու Դ. գունդին դեղագործ Տէմէտեան Լեւոն ու Միհրան էֆ.ներու:

—Երկրորդ կարգի Շէֆգաթ՝ Վեհ. Սուլթանին սենեկապետներէն Պէքիր պէյի մօրը:

ԲԱԼՈՒՄՊՈ դեր-ծովակալը Կ. Պոլսէ վերադարձին երբ Պէշիքթաշ ժամաներ է, հիւրամեծար Անմէտ Ալի փաշան եւ կայս. միւս թիկնապահները առաջնորդեր է Սինճիլլա զրահաւորը, ուր Անմէտ Ալի փաշա, դեր-ծովակալին ներկայութեանը, յանձներ է Վեհ. Սուլթանին կողմէ իտալական նաւաբաժնին բարձրաստիճան սպաներուն չնորհուած պատուանշանները: Բոլոր սպաները իրենց երախտագիտութիւնը յայտներ եւ բարեմաղթութիւններ ըներ են Վեհ. Սուլթանին համար: Հետեւեալ գիշերը Բալումպօ դեր-ծովակալը Սինիլիա զրահաւորին մէջ սեղան մը տուեր է պատիւ Անմէտ Ալի փաշայի ու կայս. միւս թիկնապահներուն: Ներկայ գտնուեր են նաեւ իտալական նաւաբաժնին բոլոր սպաները եւ Իտալիոյ ընդհանուր հիւպատոսը ու ազգ՝ին: Նուագածուներու խումբը նուագեր է Համիտիէ քայլերգը ու իտալական քայլերգը: Բալումպօ դեր-ծովակալը, բանախօսութիւն մը արտասանելով, շնորհակալութիւն յայտներ է Վեհ. Սուլթանին կողմէ իրեն նկատմամբ եղած կայս. մեծարանքներուն եւ շնորհներուն համար: Անմէտ Ալի փաշա ալ պատասխաներ է: Սինիլիայի մեծ սրահին մէջ մասնաւոր տեղ մը դրուած էին Վեհ. Սուլթանին կողմէ շնորհուած երեք զարդանշաններ: Սեղանէն ետքը Անմէտ Ալի փաշա ու կայս. միւս թիկնապահները հրաժեշտ տալով մեր թիկնապահները հրաժեշտ տալով մեր մեկներեր են: Նաւաբաժնին սպաները ու նաւաստիները զինուորական պատիւներ ընծայեր են եւ Սինիլիա զրահաւորին ալ թնդանօթ արձակեր է: Նաւաստիները Համիտիէ քայլերգը եւ իտալական քայլերգը նուագեր են:

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.— Լոնտոնի օսմ. դեսպան Քոսթաքի փաշա Անթնուրլօ, երէկ, տեսակցեցաւ արտաքին գործոց եւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարներուն հետ:

—Անգլիոյ դեսպան Սըր Նիքոլաս Օ'Քոնոր, երէկ, Բ. Դուռը երթալով տեսակցեցաւ արտաքին գործոց նախարարին հետ:

ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ դաշնագրութեանց մասին քննութիւն կատարելու համար կազմուած յանձնաժողովը, երէկ, իր առաջին նիստը գումարեց Խարիէի մէջ: Այդ յանձնաժողովը կը կազմուն Բ. Դրան իրաւագէտ խորհրդականներէն Հագդը պէյ եւ խորհրդականներու սենեակին օգնականներէն Շաման պէյ ու Հրանտ պէյ Ապրօ:

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ.— Զորեքշաբթի օրը Աղեքսանդրիոյ մէջ քոլէրայէ 41 դէպքեր ու 28 մահեր պատահեր են, Դամ

—Բրինձի Քարոլին տեսակը շատ կը փնտռուի։ Թիղոնի երկրորդ տեսակը կ'արժէ 46 ֆր.։ Սպրանքի կը սպասուի դրոս 47 ֆր.էն ծախելու յոյս կայ։

ԵԳԻՊՏՈՍԷՆ ԼՈՒՐԵՐ.—Խտիվին եղբայրը՝ Մուհամմէտ Ալի փաշա սեպտեմբերի վերջերը Բարիզէն ճամբայ պիտի ելլէ, Եգիպտոս վերադառնալու համար։

—Անցեալ շաբթու աւազակութեան դէպք մը պատահեցաւ Իպրհամի մէջ՝ կարպիէ։ Տեղւոյն հարուստներէն Հանմա էֆ. Թատրոսի երկու սպասաւորները որոնք երկար ատենէ ի վեր կը ծառայէին, անոր 13 տարեկան աղջիկը առեւանգելով հեռացան։ Թէեւ ամէն կողմ խուզարկութիւն կը կատարուի, սակայն անոնց հետքը չէ գտնուած։ Զարագործները Թատրոս էֆ.էն փրկանք պահանջեր են, աղջիկը արձակելու համար։

—Սեպտ. 2ի առտուն մեծ հրդեհ մը ծագեցաւ Տիմիաթի մէջ։ Եղած ջանքերու հակառակ հրդեհը մինչեւ իրիկուն շարունակեց։ Բազմաթիւ տուներ այրեցան եւ բնակիչներէն չատերը անպատսպար մնացին։ Հրդեհը սկսած էր փայտի մթերանոցէ մը։

—Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութիւնը մինչեւ հիմա 30,000 ոսկի ծախսեց Քարնաքի մէջ Աննաս-էլ-Ոհուտի տաճարը նորոգելու համար։

ՊՈՒԼԿԱՐԿԱՆ տասը սպաներ որոնք այս տարուան քննութիւնները յաջողութեամբ անցուցած են, Ռուսիա պիտի ղրկուին, իրենց զինուորական ուսումը կատարելագործելու։

ԻԶՄԻՐԻ առեւտրական սակարանին վարչական Խորհուրդը սապէս վերակազմուեցաւ.—Նախագահ՝ Պ. Ալեքսանդր Ա. Թոքուզ, գանձապետ՝ Պ. Բանտէլի Գասապօղլը եւ անդամ Պ. Պ. Էլիասէս, Իսպահ Հաճի Թոմաս, Ժան Ալցիչօղլը, Ճոն Պրամիոթի եւ Ժան Բոնտոս։

ՍԷԼԱՆԻԿԷՆ կը գրեն թէ Միջերկրականի իտալական նաւաքաժինէն եօթը մարտանաւեր, երեքշաբթի օրը, նոյն նաւահանգիստը ժամաներ են։ Սէլանիկի իտալական գաղթականութիւնը սեղան մը տուեր է սպաներուն։

ՄԻՋԵՐԿՐԱԿԱՆԻ անգլիական նաւաբաժինէն վաթսուն մարտանաւեր, վաղը, Վոլոյի նաւահանգիստը կը սպասուին։ Առոնք Միջերկրականի մէկ քանի նաւահանգիստները այցելելէ ետքը, դեկտեմբերին Ֆալէր պիտի դառնան։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Իտալիայէն եկած ճարտարագէտները որոնք օսմ. մարտանաւերուն նորոգութիւնը պիտի կատարեն, ծովային նախարարին ներկայանալով հարկ եղած հրահանգները ստացան։ Ճարտարագէտները յետոյ այցելեցին Թէրսանէի բոլոր գործարանները եւ Ֆէրթը Պիլգիս զրահաւորը, ուրէկ պիտի սկսին նորոգութիւնները։

ՍՈՖԻԱՅԻ լրագիրները կ'ըսեն թէ Ռուսիոյ կայսրուհին յանձնապիկէ երկու թանկագին զարդասեղներ պարգեւեր է Սոֆիայի «Էվտոքսիա» բարեգործական Ընկերութեան՝ աղքատ տղոց համար կազմակերպուած վիճակահանութեան իբրեւ նպաստ։

ՏՈՒՐԲԵՐՈՒ դանձման նոր կանոնագրին 31րդ յօդուածը բարեփոխուելով մատուցուեցաւ Մեծ-Եպարքոսին։

ՎԻԵՆՆԱՅԻ օսմ. դեսպան Մահմուտ Նէտիմ պէյ արտօնուեցաւ Վիսպատէն երթալ՝ անձը դարմանելու համար։

ՁՈՒԿԵՐ.— Այս տարուան առաջին բերքէն 43 զոյգ թորիք Հայսար Փաշայէն Զէյնարան տարուեցան եւ 1461 ղրուշի ծախուեցան։

ՆՈՐ ԾՐԱԳԻՐ.—Դասթէմունիի կուսակալի օգնականին կողմէ մատուցուած ծրագիրը ոչ միայն հանրօգուտ չէնութեանց, այլ նահանգներու խնդիրներուն, հեռագրական թելերուն, մարդահամարի գործողութեանց եւ ամտեսական գործերու ալ կը վերաբերի։

ԴՈՆԵԱՅԻ մէջ ալ Աֆիոն Գարահիսարի հրվիզեալներուն համար յանձնաժողով մը կազմուելով մինչեւ հիմա 17,172 ղրուշի նպաստ հանգանակուած է։

ԵՐԶՆԿԱՅԻ չրջակաները թթաստաններ հաստատուեր եւ նոյն իսկ չերամբուծութեան փորձեր կատարուելով յաջող արդիւնքներ ձեռք բերուեր են։ Տեղւոյն կառավարիչը գրեր է ձեռնհաս պաշտօնարանին թէ յառաջիկայ տարի չերամաբուծութեան ձեռնարկելու համար ընդհանուր փափաք մը կայ։ Ձեռնհաս պաշտօնարանը գրեր է Երզրումի նահանգին երկրագործական քննիչին որ Երզնկա երթալով հարկ եղած քննութիւնը կատարէ։

ՊԻԹԼԻՍԻ նախորդ կուսակալ Մէճիտ պէյ արտօնուեցաւ Եալովայի Ջերմուկները երթալ, անձը դարմանելու։

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄԻ ֆրանսական ընդհանուր հիւպատոս կարգուեցաւ Պ. Օկիւսթ Պոռ։

ԵՂԵՌՆԱԴԱՏ ատեանը, երէկ, դատեց Բէթրօ անուն Հելլենացի մը որ անցեալ տարի նոյեմ.ին Պոլսոյ Ֆաթիհ թաղին մէջ տուն մը կողոպտած ատեն՝ զինքը բռնելու գացող պահապան Ահմէտը վիրաւորած եւ ոստիկան Հաթըզ Ալի էֆ.ն ալ սպանած էր։ Բէթրոյի արարքը հաստատուելով մահուան դատապարտուեցաւ։

ԼՊԻՐՇ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ.— Թահիտրոմոս ձեռնհաս պաշտօնարանին ուշադրութիւնը կը հրաւիրէ չոգենաւերու ու փողոցներու մէջ ծախուած կարգ մը ֆրանսերէն հրատարակութեանց վրայ, որոնք լպիրշ պատկերներ կը պարունակեն։

ՆՈՐ ՏԵՍԱԿ ԴՈՂՈՒԹԻՒՆ ՄԸ.—Անցեալ օր Բերայի Ֆէրիտիէ թաղը Թագուհի անուն հայ կնոջ մը աբարթմանին մէջ նոր տեսակ դողութիւն մը գործուեցաւ։ Հայ երիտասարդ մը, բաւական վայելչադէմ, նոյն աբարթմանը դիմեց՝ յարկ մը վարձելու համար։ Այնքան քաղաքավար էր ու հանդիսաւորապէս որ տան տիրուհին հիացում պատճառեց։ Երիտասարդը ըսաւ թէ արդէն կը ճանչնայ թէ՛ զինքը եւ թէ եղբայրները։ Տան տիրուհին, սքանչացած, իր սենեակը հրաւիրեց երիտասարդը ու քննեաք հրամցուց։ Հիւրը ըսաւ թէ ընտանիքը որ ծննդավայրը կը գրաւնուի, Պոլիս պիտի բերէ՝ որոնց համար կը վարձէ այդ յարկը. յետոյ յարեց թէ իրիկուան նորէն պիտի գայ եւ կենալու շատ ատեն չունի, վասն զի մօտերը գտնուող բարձր ընտանիքի մը այցելութեան պիտի երթայ. նաեւ առաջարկեց Թագուհիի որ իրեն ընկերանայ. կինը, իրեն փառք համարելով այդքան «չիք» պարոնի մը հետ այցելութեան երթալը, իսկոյն սենեակին մէջ գտնուած մնոտուկը բացաւ, հագուստ ու գոհարեղէն առնելու։ Երիտասարդը ուշադրութեամբ կը դիտէր. կնոջը արդուզարդը աւարտած էր, բայց երիտասարդը տակի ելաւ եւ ներողութիւն խնդրելով ըսաւ թէ ուրիշ տեղ մը երթալ խոստացած է զոր հիմա կը յիշէ, ուստի այդ այցելութիւնը պէտք է ուրիշ օրուան թողուլ։ Երիտասարդը մեկնեցաւ եւ առաջի օրը նորէն ներկայացաւ։ Այդ միջոցին ուրիշ կին մը եկաւ սենեակ վարձելու համար։ Թագուհին այդ կինը պտտցուց տան ամէն կողմերը։ Երիտասարդը նոյն պահուն մինակ մնալով, առիթէն օգտուեցաւ եւ Թագուհիին մնոտուկը բացաւ ու տասը ոսկիի արժողութեամբ գոհարեղէններ գրպանեց. յետոյ ամենայն անտարբերութեամբ սպասեց տան տիրուհին ու կնոջ վերադարձին։ Այս վերջինը մեկնելէն ետքը, երիտասարդը քիչ մը նորէն տեսակցեցաւ Թագուհիի հետ ու հեռացաւ։ Տան տիրուհին քիչ վերջը պէտք ունեցաւ մնոտուկը բանալու եւ տեսաւ թէ գոհարեղէնները անհետացած են։ Կ'երեւայ թէ սենեակ վարձել ուզող կինը երիտասարդին ընկերն էր։

ԾԱՆՕԹ ԴԵՐԶԱԿ Պ. Ա. Լ. Շբիկը Եւրոպա կատարած իր ճամբորդութենէն դարձած է, իր հետ բերելով ճոխ մթերք մը չրջագդեստի յատուկ մետաքսեղէններու, բրդեղէններու եւ ասուղեղէններու քսութիւն թաղէօրի համար, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք մը պլուզներու, մինչեւ զգեստներու, փողկաներու, գօտիներու, սեղմիրաններու, ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեանց համաձայն եւ անմրցելի գիներով։ 1—4

ՇԱՏ ԿԱՐԵՒՈՐ.—Ամրաւերջի եւ իր ապրանքներուն մթերքը նորոգելու պատճառաւ, Շըմիգըրի Իւնիվերսէլ (Բերա, թիւ 399) կը ծանուցանէ թէ օգոստոս մէկէն (Ն. Տ.) սկսեալ, ընդհանուր վաճառում մը ընել սկսած է, իր բոլոր ապրանքներուն վրայ, շատ զեղչուած դիներով։ Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս արտակարգ վաճառման վրայ։ Ճշմարիտ առիթներ կան, մանաւանդ մարգարիտների, ճամբորդութեան առարկաներու վրայ, ինչպէս նաեւ սեղմիրաններու եւ բարիշեան ապրանքներու համար, որոնց վրայ ալ եւս գործ չպիտի ընէ վաճառատունը։ 12—12

ԲԻԼԶՆԵՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻԱՐԵՑՈՒՄ.—Պ. Պ. Էչմեմթաքթրոլօ եղբարք եւ Ընկ.ը, նօտարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ չրջականերուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզներ Կէնոսէնչաֆթ-Պրաուէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին։ Ցայտնի է թէ, Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճանչցողներու կողմէ, իր ախորժելի համէնն զատ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ։ Աւելցնենք թէ իր գնին ժամանակիցելի դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն։ Ռէսմիբրի 15 տարեման ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ոչ մէկը կը կորսնցնէ։ Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառանիշերէ, որոնք օտարոտի են։ Առաջին անգամն է որ Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ։ 12—26

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Պատրիարքարանի երկրական կացութեան, ինչպէս նաեւ պաշտօնեաներու ամսաթոշակի կանոնաւոր վճարման մասին յատուկ յանձնաժողով մը պիտի կազմէ Ս. Պատրիարքը, գլխաւորապէս Պատրիարքարանի դիւանապետներու խորհրդակցութեամբ, վերջ տալու համար կարգ մը դանդաղութիւններու, որոնք վերերս յայտնուեցան, արձագանգ գտնելով նաեւ մամուլին մէջ։

—Սակէ առաջ գրած էինք թէ Բերայի Ս. Երրորդութիւն եկեղեցին տաճարին արտաքին դուռը եւ յարակից մասերը ձրիապէս կը նորոգուին ճարտարապետ Նասպետ էֆ. Ցակոբեանի կողմէ։ Բերայի Թաղ. Խորհուրդի ատենապետ էֆ.ն չնորհակալութեամբ ուզած է եւս տալ ծախսուած դրամը, գնահատելով յիշեալին վաղուց ունեցած օգտակարութիւնը նոյն եկեղեցիին։ Հիմա, յիշեալ նուիրատուն այդ դրամը ամբողջութեամբ պիտի նուիրէ ուրիշ բարեգործական հաստատութեան մը։

—Բէյի առաջնորդական ընտրութեան տեղեկագիրը Պատրիարքարան ղրկուած եւ Խան Ժողովի վաւերացման ենթարկուած էր։ Ս. Պատրիարքը, երէկ, վաւերացուցայդ ընտրութիւնը, Բէյի միացնելով Ռուսչուքի, Նոյն աբարթմանը դիմեց՝ յարկ մը վարձելու համար։ Այնքան քաղաքավար էր ու հանդիսաւորապէս որ տան տիրուհին հիացում պատճառեց։ Երիտասարդը ըսաւ թէ արդէն կը ճանչնայ թէ՛ զինքը եւ թէ եղբայրները։ Տան տիրուհին, սքանչացած, իր սենեակը հրաւիրեց երիտասարդը ու քննեաք հրամցուց։ Հիւրը ըսաւ թէ ընտանիքը որ ծննդավայրը կը գրաւնուի, Պոլիս պիտի բերէ՝ որոնց համար կը վարձէ այդ յարկը. յետոյ յարեց թէ իրիկուան նորէն պիտի գայ եւ կենալու շատ ատեն չունի, վասն զի մօտերը գտնուող բարձր ընտանիքի մը այցելութեան պիտի երթայ. նաեւ առաջարկեց Թագուհիի որ իրեն ընկերանայ. կինը, իրեն փառք համարելով այդքան «չիք» պարոնի մը հետ այցելութեան երթալը, իսկոյն սենեակին մէջ գտնուած մնոտուկը բացաւ, հագուստ ու գոհարեղէն առնելու։ Երիտասարդը ուշադրութեամբ կը դիտէր. կնոջը արդուզարդը աւարտած էր, բայց երիտասարդը տակի ելաւ եւ ներողութիւն խնդրելով ըսաւ թէ ուրիշ տեղ մը երթալ խոստացած է զոր հիմա կը յիշէ, ուստի այդ այցելութիւնը պէտք է ուրիշ օրուան թողուլ։ Երիտասարդը մեկնեցաւ եւ առաջի օրը նորէն ներկայացաւ։ Այդ միջոցին ուրիշ կին մը եկաւ սենեակ վարձելու համար։ Թագուհին այդ կինը պտտցուց տան ամէն կողմերը։ Երիտասարդը նոյն պահուն մինակ մնալով, առիթէն օգտուեցաւ եւ Թագուհիին մնոտուկը բացաւ ու տասը ոսկիի արժողութեամբ գոհարեղէններ գրպանեց. յետոյ ամենայն անտարբերութեամբ սպասեց տան տիրուհին ու կնոջ վերադարձին։ Այս վերջինը մեկնելէն ետքը, երիտասարդը քիչ մը նորէն տեսակցեցաւ Թագուհիի հետ ու հեռացաւ։ Տան տիրուհին քիչ վերջը պէտք ունեցաւ մնոտուկը բանալու եւ տեսաւ թէ գոհարեղէնները անհետացած են։ Կ'երեւայ թէ սենեակ վարձել ուզող կինը երիտասարդին ընկերն էր։

ԾԱՆՕԹ ԴԵՐԶԱԿ Պ. Ա. Լ. Շբիկը Եւրոպա կատարած իր ճամբորդութենէն դարձած է, իր հետ բերելով ճոխ մթերք մը չրջագդեստի յատուկ մետաքսեղէններու, բրդեղէններու եւ ասուղեղէններու քսութիւն թաղէօրի համար, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք մը պլուզներու, մինչեւ զգեստներու, փողկաներու, գօտիներու, սեղմիրաններու, ամէնքն ալ վերջին նորաձեւութեանց համաձայն եւ անմրցելի գիներով։ 1—4

ՇԱՏ ԿԱՐԵՒՈՐ.—Ամրաւերջի եւ իր ապրանքներուն մթերքը նորոգելու պատճառաւ, Շըմիգըրի Իւնիվերսէլ (Բերա, թիւ 399) կը ծանուցանէ թէ օգոստոս մէկէն (Ն. Տ.) սկսեալ, ընդհանուր վաճառում մը ընել սկսած է, իր բոլոր ապրանքներուն վրայ, շատ զեղչուած դիներով։ Մեր ընթերցողներուն ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք այս արտակարգ վաճառման վրայ։ Ճշմարիտ առիթներ կան, մանաւանդ մարգարիտների, ճամբորդութեան առարկաներու վրայ, ինչպէս նաեւ սեղմիրաններու եւ բարիշեան ապրանքներու համար, որոնց վրայ ալ եւս գործ չպիտի ընէ վաճառատունը։ 12—12

ԲԻԼԶՆԵՐԻ ՃՇՄԱՐԻՏ ԳԻԱՐԵՑՈՒՄ.—Պ. Պ. Էչմեմթաքթրոլօ եղբարք եւ Ընկ.ը, նօտարական պաշտօնագրի մը համաձայն, որ վաւերացած է աւստրիական հիւպատոսարանին կողմէ, Կ. Պոլսոյ եւ չրջականերուն մէջ միակ գործակալը եղած են «Բիլզներ Կէնոսէնչաֆթ-Պրաուէրի» համբաւաւոր գործարանին գարեջուրին։ Ցայտնի է թէ, Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը, որ այնքան գնահատուած է ըմպելիք ճանչցողներու կողմէ, իր ախորժելի համէնն զատ առողջապահական ըմպելի մըն է, ինչպէս յայտարարած են բժշկական հեղինակութիւններ։ Աւելցնենք թէ իր գնին ժամանակիցելի դիւրամատչելի կ'ընէ զայն գարեջուրի սիրահարներուն։ Ռէսմիբրի 15 տարեման ջերմութեան տակ իր յատկութիւններէն եւ ոչ մէկը կը կորսնցնէ։ Հանրութեան ուշադրութիւնը կը հրաւիրենք զգուշանալ Բիլզնէրի ուրիշ կարծեցեալ վաճառանիշերէ, որոնք օտարոտի են։ Առաջին անգամն է որ Բիլզնէրի ճշմարիտ գարեջուրը կը ներածուի մայրաքաղաքիս մէջ։ 12—26

Այսօրուան Հեռագիրներ

(ԱԺԱՆՍՏԸ ՔՈՆՍԹԱՆԹԻՆՈՒԷ)

ԹԱՆՃԷՐ, 11 սեպտ.—Ֆէսէն կը ծանուցանեն թէ Մարոքի վեհապետին մայրը մեռեր է։

ՍԱՂՎԱՐ.— Ֆրանց Եոսէֆ կայսրը, կէսօրէն ետքը, հոս հասաւ ներկայ գտնուելու աւստրիւհունգարական զինուորներու ռազմախորձերուն։ Մեծ խանդավառութեամբ ընդունուեցաւ ժողովուրդին կողմէ։ Ժամ մը ետքը հասաւ Գերմանիոյ գահաժառանգ իշխանը որ կայսրանին մէջ ընդունուեցաւ։ Ֆրանց Եոսէֆ կայսեր եւ արշիդուքսերուն կողմէ։ Կայսրը ու Գերմանիոյ գահաժառանգը սիրալիր կերպով ողջունեցին զիրար։ Երկուքն ալ յետոյ դղեակ գացին։ Ժողովուրդը հանկարծութեան եռանդագին արտայայտութիւններ ըրաւ։

—Աւստրիւհունգարական ռազմախորձերուն ներկայ պիտի ըլլան գրեթէ բոլոր տէրութեանց զինուորական կցորդները եւ քանի մը օտարազգի սպաներ, որոնց երկուքը՝ օսմանեան։

ԲԱՐԻԶ.—Պարսից Շահը, չաբաթ օրը, Բարիզէն պիտի մեկնի։ Պէրլինի ճամբով Վարշավիա պիտի երթայ՝ ներկայ ըլլալու ռուսական բանակին ռազմախորձերուն։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Պոէր զօրավարները հոս հասան եւ խանդավառութեամբ ընդունուեցան։ Տըլարի զօրավարը, չնորհակալութիւն յայտնելով իրեն ու ընկերներուն եղած ընդունելութեան համար, յայտարարեց թէ իրենց պաշտօնին նպատակը քաղաքական չէ եւ թէ Նիւթական օգնութիւն միայն խնդրելու եկած են։

ԿՐՆՈՊԼ.—Սոսկալի փոթորիկ մը կը տիրէ Վնէյի մէջ, անհաշուելի վնասներ հասցնելով։

ԲԱՐԻԶ.— Բաք-Հաթիէն կը հեռագրեն Հավասի թէ կը հաստատուի այն լուրը, որուն համաձայն ըմբոստներու հաւրիւրապետը՝ Բիլլիք քանդէր է Քէռք-ա-Բիիէոն, Բանքիրի արձակած թնդանօթէն առաջ։ Կը հաստատուի նաեւ այն զրոյցը թէ Բիլլիք նոյն նաւին մէջ մեռեր է՝ բժիշկին ու երկու նաւաղներու հետ։

ԻՍՄԱԻԼԻԱ.—Սեպտ. 1էն 10 Սիւէզի ջրանցքէն անցած նաւերուն թիւն է 84 եւ զոյացած հասոյթը՝ 2,410,000 ֆր.։

(ԱԺԱՆՍ ՆԱՍԻՈՆԱԼ)

ԲԱՐԻԶ, 11 սեպտ.— Պարսից Շահը, չաբաթ օրը, Վարշավիա պիտի ուղեւորի, զօրահանդէսին ներկայ գտնուելու։

—Բիւէք ծովակալը ընտրելի նշանակուած է Բոնթիի յաջողելու, Պիզերթայի մէջ։

—Մերկուտական Պ. Ժէրմէն եւ Եւրսփսխան Պ. Էթիէն Համպուրգ գացին, ազատ նաւահանգիստներու խնդիրը ուսումնասիրելու։

ԱՄՍԹԷՐՏԱՄ.— Պոէր զօրավարները Ամսթէրտամ ժամանեցին։ Ցայտարարեցին թէ իրենց պաշտօնին նպատակն է նպաստներ ձեռք բերել Պոէրներուն համար։

ՌՈԲԷՆՀԱԿ.— Ֆրիտէնպուրկի դղեակին մէջ մեծ պարտաստութիւններ կը տեսնուին ընդունելու Տանիմարքայի արքայական զերդասանին անդամ վեհապետները։ Ռուսիոյ մայր կայսրուհին եւ Ցունաստանի թագաւորը ու թագուհին սեպտ. 14ին պիտի ժամանեն։

ՊԷՐԼԻՆ.— Ռուսիոյ ու Գերմանիոյ կայսրերը որոշումներ տուած են Լեհերու մասին։

ՀՌՈՄ.—Իտալիոյ կառավարութիւնը հոկտ. 1ին, 100էն $3\frac{1}{2}$ նոր փոխառութեամբ մը պիտի վճարէ 36 միլիոնի դանձային տոմսերը։

ԲԱՐԻԶ.— Դաղթային նախարար Պ. Տումէրկ յայտարարեց թէ Մարթինիքի հիւսիսային կողմը պարպուած է. հասած վերջին հեռագիրները վստահեցուցիչ չեն։

ԲԱՐԻԶ.—Ֆրանսայի ծովային ու դատական նախարարները Թուլոնէն ճամբայ ելան դէպի Ռոսիլիա։

ՄՈՆՏՐԻՏ.— Պարսէլոնայի մօտ փլուզում մը պատահեցաւ. չորս հոգի մեռանքան հոգի տակէն փրատակներու տակ կը գտնուին։

ԲԱՐԻԶ.— Բարաքասէն կը հեռագրեն թէ Թինաքուիլլոյի մէջ կատաղի ճակատամարտ մը տեղի ունեցեր է։ Վէնեցուելայի ըմբոստները բոլորովին պարտուեր են։

—Ոստիկանութիւնը կը փնտռէ այն չարագործները որոնք 220,000 ֆր.ի ոսկի դրամ գողցած են Ֆրանսայի Պանքային նկուղներէն։

HOTEL GIACOMO A PRINKIPO
ՊԱՆԴՈԿ ՃԻԱՔՈՄՕ, ԲՐԻՆՔԻՊՕ

Այս պանդոկը որ երկար ու փայլուն անցեալով մը ծանօթ է թէ՛ տեղացի եւ թէ օտարական հիւրերուն իբր տիպար հաստատութիւն մը, իր օգաստուն դիրքին, ընդարձակ եւ ճոխ սենեակներուն, մաքրութեան, ուտեստի որակին եւ քանակին, ինչպէս նաեւ սպասարկութեան կանոնաւորութեան տեսակէտով, ամէն տարի դիւղազնացուցութեան եղանակին ընտանիքներու լաւագոյն ժամադրավայրն է։ Հոն կը տիրէ նաեւ ընտանեկան հոգի մը՝ որ երբեմն նոյն իսկ միակ յարկերու ներքեւ իսկ կը պակսի։ Այնքան նիւթական ու բարոյական անսադիտ պայմաններու փոխարէն, Ճիաքոմօ պանդոկը խիստ գոհացուցիչ դիներ սահմանած է, ուրկէ օգտուիլ փափաքողները պէտք է չտապեն, որպէս զի ուշ հասնելով բոլոր տրամադրելի սենեակները գրաւուած չտեսնեն։

ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Կեդրոնական վարժարանի ինամակալութիւնը վերջին երկու ամիսներուն մէջ ուսուցչական մարմնոյն հետ հաւաքական նիստեր ընելով՝ համախորհուրդ ճշդած է մինչեւ հիմա գործադրուած ծրագրին մանրամասնութիւնները։ Այս առթիւ հետեւեալ երկու կարգադրութիւններն ալ տեղի ունեցած են։

1. Ե. եւ Դ. դասարանի աշակերտները միասին պիտի հետեւին կարգ մը առարկաներու։ Այս դրութիւնը որ ասկէ առաջ ալ գործադրուած է վարժարանին մէջ՝ երբ դպրութեանց եւ գիտութեանց ճիւղերու բաժնուած էին Դ. եւ Ե. դասարանները, թոյլ պիտի տայ ինամակալութեան նոյն իսկ սակաւաթիւ աշակերտներու համար բաց ունենալ միւռ Ե. դասարանը։

2. Որոշուած է որ Գերմաներէնն լեզուն, որ ասկէ առաջ կ'աւանդուէր Դ. դասարանի, աւանդուի Գ. դասարանէն սկսեալ։ Աշակերտներուն համար պարտաւորիչ պիտի ըլլայ հետեւիլ կա՛մ Գերմաներէնի կա՛մ Անգլիերէնի դասախօսութեանց եւ ուզող աշակերտները պիտի կրնան ունենալ այդ երկու լեզուները միանգամայն։

Ցառաջիկայ 1902–1903 տարեշրջանի համար ուսուցչական մարմինը հետեւեալ տարբերէն կազմուած է.

Տէր Սահակ Աւագ Քահանայ Տէր Սարգսեան.—Կրօնագիտութիւն։

Յակոբ էֆ. Գուրգէն.—Հայերէն դրաբար եւ Հայ. մատենագրութեան պատմութիւն։

Հ. ան Էֆ. Ասատուր.— Հայերէն աշխարհաբար եւ ընդհանուր գրականութեանց պատմութիւն։

Գրիգոր էֆ. Մարգարեան. — Պատմութիւն եւ աշխարհագրութիւն։

Մարկոս էֆ. Նարանեան. — Պատմութիւն։

Աբրահամ էֆ. Տէր Յակոբեան.—Իմաստասիրութիւն։

Յակոբ էֆ. Յակոբեան.—Իրաւագիտութիւն։

Միխայէլ էֆ. Շամտանճեան. — Քաղաքակրթութեան պատմ., Քաղ. Տնտեսութիւն եւ Գերմաներէն։

Յովհաննէս էֆ. Մուրատեան, Իգնատիոս էֆ. Մուրատեան, Յովսէփ էֆ, Գուլումեան, Պր. Մաքս Մակիւս. — Ուսուցման եւ Բնական գիտութիւններ։

Սոփոն էֆ. Սիրունեան. — Տոմարագիտութիւն։

Սթեփան էֆ. Կուրիկեան.— Օսմաներէն, պարսկերէն, Արաբերէն, եւ Օսմ. մատենագրութեան պատմութիւն։

Պօղոս էֆ. Գիրհասեան. — Օսմաներէնէ Ֆրանսերէն եւ Ֆրանսերէնէ Օսմաներէն թարգմանութիւն։

Գառնիկ էֆ. Բարուճակեան.—Օսմաներէն։

Յովհաննէս էֆ. Հինդլեան.— Ֆրանսերէն։

Պր. Ասրիեն Շիւզէր. — Ֆրանսերէն։

Խաչիկ էֆ. Թահսանեան. — Գծագրութիւն եւ գեղագրութիւն

. . . . .—Անգլիերէն։

Վարժարանին ընդհանուր հսկողն է Գառնիկ էֆ. Բարուճակեան։

Սոյն ուսուցչական տարբերով կեդրոնական վարժարանը խնամուած երկրորդական կրթութիւն մը կուտայ. հետեւաբար խնամակալութիւնը կը հրաւիրէ թաղային նախակրթարաններու չրջանաւարտից ծնողքները՝ օգտուիլ կեդրոնական վարժարանի ընծայած առաւելութիւններէն։

Ինամակալութիւնը նոյնպէս նոր կարգադրութիւններ ըրած է կեդրոնական նախակրթարանի համար, որ յառաջիկայ տարի պիտի ունենայ նաեւ բարձրագոյն դասընթացքի Բ. տարին։

Ի դիմաց խնամակալութեան

Ատենադպիր	Ատենապետ
Ց. ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ	ՅԱԿՈԲ ԷՍԱՅԵԱՆ

Ղալաթա, 25 Յուլիս
847 4—4

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

Փ Ա Կ Ո Ւ Մ 29 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Օ. Ո.	21	20 ½
Ամէնէն բարձր գին	»	21	27
Ամէնէն վար գին	»	21	20
Ռումելիի Երկաթուղի զոց.	ֆր.	120	12
Ամէնէն բարձր գին	»	120	87
Ամէնէն վար գին	»	120	—

Ի Ա Ց Ո Ւ Մ 30 Օգոստոս

Օսմ. Քոնսոլիտէ Սեռի Դ.	Ք. Կ.	21	24
Ռումելիի Երկաթուղի	ֆր.	120	75
Շիրքէթի Խայրիէ		27	60
Օսմանիէ		—	—
Ռէժի		—	—
Օսմ. Պանքա		—	—
Քէտտի ժէնէրալ Օթմ.		0	10
Սօս. Օթմ. Շանժ է Վալէօռ		0	13
Օսմ. Ապահ. Ընկ.		2	70
Թրամուէյ բաժնեթուղթ		5	45
» ժուխանս		1	30
» պարտաթուղթ		496	50
Քարաի Կ. Պոլսոյ		495	—
Թրանսվալ		153	—
Քրէտի Ֆոնսիէ Էժիպսիէն		262	—
Լավրիոմ		75	—

ԴՐԱՄՆԵՐՈՒ ԸՆԹԱՑՔԸ

20 ֆրանքնոց	Ընդ.	87	26
Անգլիական ոսկի	»	110	05
Բօլ Էմբէրիտլ	»	90	—
Քրիմիդ	»	51	05
Մէճիտիէ արծաթ	»	108	05
Մէճաիիք	»	102	—
Ռուպլի Թղթադրամ	Օ. Ո.	8	57

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 11 Սեպտեմբեր

Անգլիական Քոնսոլիտէ	93	75
Օսմանեան Ռանթ սէրի Բ.	55	25
» » » Դ. բաց.	29	—
» » » Դ. զոց.	29	—
Օսմանեան Պանքա	13	12
Ռուսական 1890	—	—
Հելլենական 5 %	41	—
» Մոնորոլ	43	50
Գուլկարական 1888	94	75
Էմիրսիէն իւնիֆիտ	105	—
Տօմինիսլ	105	—
Թրանսվալ	6	12
Այտին երկաթուղի	14	—
Փոխառութիւն	25	35

ԲԱՐԻԶ, 11 Սեպտեմբեր

Ֆրանս. Ռանթ 3 %		101	12
» » 3 ½ %		101	85
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. բաց.	Ընդ.	29	25
Օսմ. Քոնս. սէրի Դ. զոց.	»	29	35
» » » Բ.	»	55	90
» » » Գ.	»	31	47
Օսմ. Կայս. Պամբա	ֆր.	582	—
Օսմանիէ	»	490	—
Ռումելի երկաթուղի	»	124	50
Օսմ. մաքսատուն	»	510	—
Օսմ. Ռէժի	»	242	—
Բրիսիոթէ Թիւրք 4 %	»	—	—
Քրէտի Լիոնէ	»	1085	—
Իտալական Ռանթ	»	103	80
Սպանիական արտարին	»	84	92
Թրանսվալ	»	156	—
Զէր Լոնտոնի վրայ	»	25	205
Դրամադրոյ	»	—	—

ՊԷՐԼԻՆ, 11 Սեպտեմբեր

Ռուպլի	ֆր.	—	—
Ռումելի երկաթուղի	»	124	—
Անատ. երկթ. պարտաթուղթ	»	102	20
Փսխ. Լոնտոնի վրայ 3 ամս.	»	20	325

ՎԻԵՆՆԱ, 11 Սեպտեմբեր

Փոխան. Լոնտոնի վրայ	ֆր.	239	60
Ռումելի երկաթուղի	»	116	—
Օսմ. Ռէժի	»	320	—

ՕՐԻԺԻՆԱԼ ԲԻԼԶՆԵՐ ՊԻՐ

ԿԷՆՈՍԷՆՇԱՖԹ - ՊՐԱՈՒԷՐԻ
ՀԱՄԲԱՒԱՒՈՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԻՆ
ԱՐՏԱԴՐՈՒԹԻՒՆԸ

Այս գարեջուրը ամէն տեղ դնահատուած է իր ախորժելի համին եւ առողջապահական յատկութեանց համար։ Առաջին անգամ ըլլալով, ուղղակ

ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԻՌ. ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ 1902-1903

Վարժարանիս Իբ. տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ (1902) սեպտեմբեր 1ին։ Նորեկ աշակերտաց մուտքի քննութիւնները տեղի կ'ունենան օգոստոս 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կանոնաւորապէս կը սկսին սեպտեմբեր 2ին, Բշ. օր։

Թոշակաւոր դիւրեռթիկ աշակերտաց ընդունելութեան համար վարժարանս ունի երկու տեսակ պայման։—Պէտք է վճարել.

Ա. Միանուագ մուտք՝ 3 օսմ. ոսկի։ Տարեթոշակ 20 օսմ. ոսկի։ Արձակուրդի տուրք 1 օսմ. ոսկի։ Բոլոր ծախքը վարժարանիս վրայ են։

Բ. առանց մուտքի, 12 օսմանեան ոսկի տարեթոշակ եւ 1 ոսկի արձակուրդի տուրք, պայմանաւ սակայն որ աշակերտաց ծնողք հոգան իրենց զուտակաց զգեստի, կօշկի, կարկանդի, դաստակոց եւ դրպրոցական այլ պիտոյից, մահճակալի եւ անկողնոյ, ինչպէս նաեւ դեղօրէից ծախքը, իսկ վարժարանս կուտայ մնուցող, ուսում եւ կը հոգայ լուացքի, բժշկի եւ այլ ծախքերը։

Ցերեկեայ թոշակաւորները պարտին վճարել 6 օսմ. ոսկի։

Մանրամասն տեղեկութեանց համար, ծնողք կամ պաշտպանք կրնան դիմել Կ. Պոլիս, Պատրիարքարանը, կամ Կարին, վարժարանիս Տեսչութեան։—Յառաջիկայ տարի նոր ձրիավարժներ չպիտի ընդունուին. այդ մասին տեղի ունենալիք ո՛ եւ է դիմում առանց հետեւանքի պիտի մնայ։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ ՍԱՆԱՍԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ

Կարին 846 8—10

ԳԻՇԵՐՕՐԵԱԿ ԲԱՐՁՐԱԳՈՅՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ս. ԿԱՐԱՊԵՏԻ ՎԱՆՔԻՆ

ԿԵՍԱՐԻՈՅ

Կեսարիոյ Ս. Կարապետ վանքին դիշերօթիկ բարձրագոյն վարժարանը 15 տարիներէ ի վեր անընդհատ շարունակելով՝ ցարդ ընծայած է 53 շրջանաւարտներ, որոնց ոմանք կ'Պոլիս, Պէյրութ, Բարիզ եւ Ամերիկա կը հետեւին բժշկութեան, մեքենագիտութեան, ճարտարապետութեան, ոմանք կը զբաղին վաճառականութեամբ, եւ ոմանք ալ Վիճակին մէջ եւ Վիճակէն դուրս դասաւորութեամբ եւ զանազան արհեստներով։

Վարժարանիս մէջ ուսանողաց լեզուաց եւ ուսմունքն են. Կրօնագիտութիւն իր ճիւղերով, Հայերէն գրաբար եւ աշխարհիկ լեզու, Օսմաներէն՝ Արաբերէնի եւ Պարսկերէնի սկզբունքով, Ֆրանսերէն եւ Անգլերէն լեզուներ, իսկ Գերմաներէնի առայժմ միայն սկզբունքը, Ընդհանուր աշխարհագրութիւն եւ Օսմանեան պատմութիւն, Պատմ. քաղաքակրթութիւն եւ մասնագրութեան, Աշխարհագրութիւն, Համեմատական (պարզ եւ կրկնակի դրութեամբ Տոմարական), Սկզբունք իրաւագիտութեան, Առողջապահութիւն, Բնական եւ չափական գիտութիւնք ընդարձակօրէն, եւ գծագրութիւն (իւղաներկ, սեւ գրիչ)։

Թոշակաւոր ուսանողներու տարեկան թոշակն է 10 օսմ. ոսկի, որուն կէսը կանխիկ, եւ միւսը կէսը մարտ կամ վճարելի է։ Մահց տուքն է մէկ անգամ կէս օսմ. ոսկի։ Ուսուցչական մարմնը կազմուած է կարող եւ պարտաճանաչ անձերէ՝ որոնց ամէն մէկը իր ճիւղը կ'աւանդէ խնամով։ Թոշակաւոր ուսանողն անկողնոյ, զգեստ, ներմակեղէնի վերաբերեալ ծախքերը իրենց վրայ են. իսկ գրական եւ դպրոցական ամէն պիտոյք վարժարանէ կը հայթայթուին, ինչպէս նաեւ սափրիչի, բժշկի եւ դեղօրէից ծախքերը։

Հեռաւոր քաղաքներէ եկող ուսանող մը՝ եթէ ուզէ արձակուրդի օրերը Ս. վանքի մէջ անցընել, սարը համար իրրեւ ծախք դաս բան մը չի պահանջուիր։ Ուսանողաց կը տրուի օրը երեք անգամ կեսրակուր. առաւօտուն նախաճաշ, կէսօրին եւ երեկոյին՝ երկերկու տեսակ կերակուր։ Վանքիս օդն ու ջուրը լաւ եւ առողջարար ըլլալը արդէն հաստատուած է։ Մանաւանդ նորակառոյց վարժարանին գիրքն ու ընդարձակութիւնը աւելի գոհացուցիչ է, որուն շինութիւնը ներկայ տարւոյս մէջ կ'աւարտի եւ յառաջիկայ մայիս 1ին ալ հոն պիտի փոխադրուի. ուր ուսանողները աւելի հաճելի միջավայրի մը բարիքը պիտի վայելեն։

Վարժարանիս կցուած Որբանոց—Կրթարանն ալ՝ որ 5 տարիներէ ի վեր կը շարունակէ եւ բաւական շրջանաւարտներ հանած է. չէ փակուած եւ չպիտի փակուի մինչեւ որ արդի որբերուն ընդունակներն ալ շրջանաւարտ ըլլան։ Սրդի որբերն են թիւով 28։ Անոնք որ կը փափաքին որբի մը պաշտպան գտնել, տարեկան ծախք կը վճարեն վեց օսմ. ոսկի եւ արդէն որբերուն 18 հատը պաշտպանուած են այլ եւ այլ բարեբարերու կողմէն։ Վարժարանիս հիմնական կանոններն ու ծրագիրը տպագրուած են եւ ձրի կը զրկուի փափաքողներուն։ Վարժարանիս տասնըվեցերորդ տարեշրջանը կը սկսի յառաջիկայ սեպտեմբեր 1ին, եւ դասախօսութիւնները անկէ երկու օր վերջը։ Զուտ տոմսային կրթութիւն աւանդող սոյն հաստատութենէն կը փափաքինք որ օգտուէին մօտակայ եւ հեռաւոր ծնողք։ 5—8

ՏՐԱՆ ԵՊԻՍԿՈՊՈՍ ՊԱԼԵԱՆ

ԱՏԱԲԱԶԱՐԻ

ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՈՒՀԻՆԵՐՈՒՆ

Կը ծանուցուի Ատաբազարի Հայուհեաց վարժարանի արդի դիշերօթիկ աշակերտուհիներուն, եւ յառաջիկայ տարեշրջանին աշակերտել փափաքող օրիորդներուն թէ՝ կարելւոր է որ իրենց անունները զրկեն եւ կամ եթէ կարելի է, անձամբ կամ իրենց պաշտպանին միջոցով ներկայանան Մր. Ռ. Ռ. Փիթի, թիւ 5 Ամերիկեան խան Կ. Պոլիս, մինչեւ Սեպտ. 6 (Ն. Տ.)։ Կը յուսացուի որ կարելի ըլլայ կարգադրութիւն մը ընել, որպէս Հայուհեաց վարժարանի աշակերտուհիներն Ատաբազար ուղեւորին զեղչեալ սակագիներով։ 858 3—3

Ցանձնարարելով իմ հիւանդներուս որ էֆիւէնցային հետեւանքը եղող սաստիկ հարբուխին եւ նմանօրինակ ուրիշ հիւանդութեանց համար գործածեն տաք կաթի խառնուած Ֆրոնտորֆի հանքային ջուր, եւ լաւագոյն արդիւնքը ձեռք բերի։

ՏՈՔԹ. ԱԹԷՔՈՒԼԻՍ

ԲԱՑ ՆԱՄԱԿ

Զբաղումներս ստիպած չին կիս նստոդական կեանք վարել, որուն հետեւանքն ամէն որ կը տառապի ՊՆԴՈՒԹԵՆԷ ու ՊԱՍՍՈՒՐԷ։ Շարունակ գլուխս կը ցաւէր, աչքերս կը մթնային, սառամոքս կը խառնուէր և օր մը հանգիստ չունէի. Պասսուրէն գոյացած պուշտերը մանաւանդ միշտ ը խլեշային։ Բժշկի մը յանձնարարութեամբ ՏՔԹ. ՖՐԱՆՔԻ ԱՌՈՂՋՈՒԹԵԱՆ ԴԵՂԱՀԱՏԵՐը գործածելէս քիչ յետոյ սառամոքս չտկուեցաւ, գլխուս ցաւերը անցան. պնդութիւնը ասոիճանաբար բժշկուեցաւ և ոչ Պասսուրէն և ոչ ապուշներէն հետք չմնաց, և կիսյ Տէր. Ֆրանքի առողջութեան դեղահատերուն նորէն կատարելագոյն առողջ կ'ապրիմ.

Ֆրանսս Սէն Լօռան գաւառին կամաւորիչ. ԱԼՖՐԷՏՕ

Վերոյիշեալ դեղահատերը ճշմարտապէս միակ դարման են, պնդութեան, պասսուրի և անոնցմէ գոյացած ամէն կարգի հիւանդութեանց. կանոնաւորաբար գործածուելով, սառամոքսն օր ալ աւելի ամրանալ կը զօրացնէն ու մարսողութիւնը կը դիւրացնեն։ Կը ծախսուին Կ. Պոլսոյ և գաւառներու մեծ դեղապաններն ու դեղի մթերանոցները։ 479

ՉԿԱՐԴԱՑԱԾ ՄԻ՛ ԱՆՑՆԻՔ

Աչքերը, ականջները, քիթերը ակռաները և մարդուս կազմուածքին ուրիշ մասերը որոնցեալ քանակութեամբ ՖՈՍՖՈՐ կը պարունակեն ու մարմնոյն առողջութիւնը պահպանելով անդամներուն կանոնաւորաբար աշխատելուն կ'օգնէ։ Այս ՖՈՍՖՈՐը որ թաղգի է մարդկային կազմուածքին համար. շատ անգամ կը քիչնայ հիւանդութեանց պատճառով և ու անձը որ կորսնցուցած է մարմնոյն ֆոսֆորը, տեսական տկարութեանց կենթարկուի։ Արիւնը կը տկարանայ. քիթերը կը թուլնան, ծունկերը կը կորսնցնեն ամբողջ մարմնոյն և գլխաւորաբար ուղեղին մէջ յոգնութիւն կը զգայ սիրտը կը տրտմի և դեռ այս կարգի շատ մը անհանգստութիւններէ կը տառապի։

Կորուած ՖՈՍՖՈՐը կրնան տրեան մէջ մտցնելու և դայն զօ տցնելու համար. բժիշկներ երբ հնարք մը կը խորհին այս տարի Բաֆիի առաջնակարգ քիմագէտներն Պլէնոն Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԷՕՆ անուամբ դեղ մը հնարեց որ կորսուած ոյժը կատարելապէս կը մտցնէ տրեան մէջ, ջիղերը, ոսկորներն ու մարդուս կազմուածքը կը զօրացնէ. և մարմնոյն դիմադրաբար ժամանակ կը տայ։ Անոնք որ իրենց ուղեղն ու մարմինը յոգնեցուցած են ատանք որ զանազան պատճառով անկարողութեան մատնուած են և վերջապէս անոնք որ ոյժի պէտք ունին, անհրաժեշտ է որ Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԷՕՆ Ovo-Lécithine Billon անունն, Օ ՎՕ ԼԷՍԻԹԻՆ ՊԻԼԷՕՆը որ ամենէն ազդու դեղն է շքարտխանն, ընդունուած է Ֆրանսայի բժշկական Ակադեմիին և կը ծախսուի մեծ դեղագործներու ու դեղապանատներու քով։

ՊԷՐԼԻՆԻ ՎԻՔԹՈՐԻԱ

ԱՆԱՌՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Գրաւական հրամանագրով արտօնուած 1853 թուականէ 26ին կատարելագործուած հանրագրական տուն

Պէրլինի Վիքթորիան Գերմանիոյ ամէնէն հզօր Ընկերութիւնն է

Ապառնովագր. դրամ Ֆր. 967,321,496
Պահեստի դրամ Ֆր. 270,096,743

Պէրլինի Վիքթորիան ամէն տեսակ ապահովագրութիւն կ'ընդունի, ինչպէս կեանքի, ոչխարի, ցորենի թաղակի, եւն.

ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ

Թուրքիոյ ապահովագրութեան կենտրոնական գրասենեակ

Կարելի է ապահովագրել իր կեանքը. կամ տղոց ու որբերու համար ոչխար մը, արտաքին փոքր վճարումներով։—(մեկնողներ պայմանները կանոնաւոր ապահովագրութեան համար)։

Ապահովագրութիւն օգտենալի, երկաթուղիի, թիւնելի եւն. արկածներու դէմ. ամբողջ կեանքին համար, շարունակեալ փոքր վճարումով մը, սկսեալ Մէկ ՖՐԱՆՔԷ, և վճարելի միմիայն մէկ տարուան համար (52 շաբաթ, այսինքն 52 ֆրանք), այսպէսով ամբողջ կեանքին համար ապահովագրուած կ'ըլլայ 10,000 ֆր.՝ մահուան պարագային, 15,000 ֆր.՝ արկածէն տարուայ եկած անկարողութեան պարագային, և օրական հինգ ֆրանք՝ ժամանակաւոր անկարողութեան պարագային։

Ընկերութեան Դրամատունը.—ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ Ընդհ. Դործակալ,—ԷՄԻԼ ՎՕԼ

Զալաթիա, Օսմ. Պանքային գէմը. Ինոյէթ Խան, թիւ 7, 8, 9։

ՎԻԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆՑ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԲԱՆԿԱԼԹԻ

4 Շրդ ՏԱՐԵՇՐՋԱՆ

Վարժարանս հաստատուած է 1857ին. նպատակն է՝ աշակերտաց տալ կրօնական, բարոյական եւ գիտական կրթութիւն մը, որով կարող ըլլան յաջող ապագայ մը ունենալ, եւ իրենց անձին, ընտանեացը, հասարակութեան, օգտակար անդամներ ըլլալ։ Վարժարանի վարչութիւնը՝ Վիեննայի Մխիթարեանց ձեռքն է։ Ուսուցչական մարմինը (corps enseignant) որ կը բաղկանայ Միաբանեներէ եւ վկայեալ արտաքին ուսուցիչներէ, պիտի կազմեն այս տարի 21 հոգի։ Ուսմանց ծրագիրն է՝ արդի երկրորդական դպրոցներու (école secondaire moderne) յատուկ յառաջադիմը, որ կը համապատասխանէ գերմանական rhապական դպրոցին (Realschule) յառաջադիմին. բայց ըստ կարի յարմարցուած է այս ծրագիրը մինչավայրի պիտոյից։ Վարժարանիս կատարեալ ընթացքն աւարտող աշակերտները կրնան շատ դիւրութեամբ եւ առանց ճնճղութեան Եւրոպայի ո եւ է բարձրագոյն վարժարանն յանձնել՝ ուսումնքը շարունակելու համար (ինչպէս ունինք աշակերտներ ի Վիեննա, Զուիցերիա եւ Գաղղիոյ քանի մը քաղաքները) եւ կամ կրնան վաճառականութեան ձեռնամուխ ըլլալ։ Աւանդուած լեզուներն են՝ Հայ. Տաճկ. Գաղղ. Գերմ. եւ Անգլ. (վերջին տարին)։ Գաղղերէն լեզուն գործածական պէս սորվելու համար՝ աշակերտները պարտաւորեալ են միշտ նոյն լեզուն խօսելու, եւ իրենց վրայ պիտի հսկեն երեք գաղղիացի Մարիստներ, զորոնք յատկապէս բերել տուաւ վարչութիւնս Բարիզեն։ Այս տարի, և պիտի ըլլայ ասոնց թիւը։ Նոյնպէս գերմաներէնի համար՝ հոն ուսուցիչներէն զատ, նոր մը ալ բերել կու տայ այս տարի վարչութիւնս՝ Պէրլինէն։ Ամէն ամիս ծնողաց կը զրկուի հաշուեցական ամսացուցակ մը, որուն մէջ մանրամասն կը նշանակուի աշակերտին բարոյական եւ ուսուցչական վիճակը, իւրաքանչիւր դասերու մէջ առած նիշերը եւն.։ Վարժարանս կը դանուի ընդարձակ ծառաստանի պարտէզի մը մէջ. ունի իր յատուկ բժիշկն ու իր դեղարանը։ 1902–1903 դպրոցական տարին պիտի սկսի Սեպտեմբեր 2/15 Բշ. օրը։ Դպրոցամուտի քննութիւնները պիտի կատարուին Օգոստոս 30ին եւ 31ին, իսկ դասերը կը սկսին կանոնաւորապէս Երեքշ. օրը՝ Սեպտ. 3ին։ Հրատարակուած է վարժարանիս Գրդ տեղեկագիրը, եւ աշակերտք կրնան նոնուել դայն ամէն օր մինչեւ կէս օր։ Վարժարանիս նկատմամբ ընդարձակագոյն տեղեկութիւններ ուզողը, թող խնդրէ վարժարանի վարչութենէն՝ վարժարանիս ծրագիրը, եւ կամ դիմէ հետեւեալ հասցէին՝

Հ. ԳԱԲՐԻԷԼ Վ. ՄԷՆԷՎԻՇԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, ԲԱՆԿԱԼԹԻ

P. GABRIEL Dr. MÉNÉVICHIAN
Constantinople, Pancalti

845 8—14

ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ

Ուսումնարանիս ԺԴ. տարեշրջանը կը սկսի երկուշաբթի, 2/15 սեպտեմբեր 1902։

Աշակերտաց ընդունելութեան պայմաններուն համար պէտք է դիմել Ուսումնարանիս տնօրէնութեան, Բերա, Եէնիկի փողոց, թիւ 1, երկուշաբթի, օգոստոս 26էն սկսեալ։

Ուսումնարանիս ծրագիրն է գաղղիական երկրորդական վարժարաններուն, այս տարի նոր հաստատուած եւ բարեփոխուած, յայտագիրը, տեղական պիտոյից յարմարցուած։

ԽՆԱՄԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ
Ս. ԳՐԻԳՈՐ ԼՈՒՍԱՒՈՐՉԻ ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆԻ

Բերա, 6/ 9 Օգոստոս 1902

851 7—10

ՎԵՆՆԱԿԱՆ ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

Ի ԴԱՍՏԳԻՐԻԴ

Կը վերաբացուի վարժարանս 2/15 սեպտեմբերի։ Ծնողք կամ խնամակալք, նոր աշակերտներու համար, կրնան տեսակցիլ Տեսչութեան հետ ամէն օր, Գալաթիոյի վարժարանին մէջ։ Դիւրութեան համար կարելի է նաեւ մեր գործակալին հետ բանակցիլ, երեքշաբթի եւ ուրբաթ օրերը միայն, Զալաթիա, Բէյլէրմէլէ-Բազար, Սեղրոս խան, թիւ 3, ուր, եթէ խնդրուին, կը տրուի իրենց՝ պայմանները եւ ուսանող ծրագրին համար վարժարանիս յայտարարութիւնը։ Լեզուներէն կ'աւանդուին հայ. տաճկ. գաղղ. գերմ. իտալ. (իսկայ. անոնց միայն որ արուեստի կամ բարձրագոյն վարժարանի համար սահմանուած են Իտալիա երթալու.) եւ անգլ. Վերջին երկու տարին Ռնաբանութիւն եւ Տարրաբանութիւն։ Վարժարանս ունի երեք հսկող գաղղիացի։

ՏԵՍՉՈՒԹԻՒՆ
ՄԽԻԹԱՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ
Ի ԴԱՍՏԳԻՐԻԴ

855 4—6

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԵՑԱԻ

Տիկին Զապէլ Հ. Աստուրի Գործնական Դասընթացք Ֆրանսերէնի Հայերէն գրագմանութիւն անուն գործին Ս. տարին, Ուսումնական Խորհուրդէն վաւերացուած, Սագսական ապարանէն մաքուր ապագրութեամբ։ Այս դասագիրքը, որ յատկացած է մեր տարրական նախակրթարաններու միջին դասընթացքին՝ պարզ մեթոտով մը կ'ուսուցանէ ֆրանսերէնէ հայերէն թարգմանութիւն եւ կը պարունակէ բազմաթիւ հրամանգներ քերականական ամենատարբերական ծանոթութիւններով, որոնք անհրաժեշտ են աշակերտին իր ընթերցք թարգմանութեանց համար։

Կը յանձնարարենք այս գործը թէ մայրաքաղաքիս եւ թէ գաւառաց հոգաբարձութեանց եւ տեսչութեանց։

Դիմել ԲԻՒԶԱՆԴԵԱՆ ԳՐԱՏՈՒՆ, Զալաթիա, Սեղրոս խան թիւ 5—7 եւ բոլոր հայ գրավաճառաց։ Դինն է 3 զրշ.։ Մեծաքանակ գնողաց մասնաւոր զեղչ։

848 8—10

ԱԳՈՒՀԱՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հրդեհի արկածներու, փոխադրութեանց եւ կեանքի վրայ

Ընկերութեան կեդրոնատեղին Կ. ՊՈԼԻՍ եէնի խան, Ֆոքաքէոյ Զալաթիա

Գործակալ, Գրիգոր Գոլոյ կոդմէ Օսմ. Պանքայի մասնաճիւղը եկնի համի Հավուզը խողց, Օսմ. նամակատան դէմը։

Դեպ. գործակալ Գրիգոր կոդմէ Պ. Ի. Զաւօխ
Մարբուճճիլար Զարշըը խան. թիւ 21

Ընկերութիւնը գործակալներ կը փնտռէ Թուրքիոյ այլ ամէն քաղաքներու համար, ուր ներկայացուցիչ չունի։ 194

ՍԻՆԿԷՐ

ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏԱՆ ՀԱՍԹԱՍԹԻՂ

THE SINGER MANUFACTURING Cie.

Մեքենաներ կան մեր գործարանը գտնելի զարգացեալ տեսակներու մեքենաներ ամէն քան գնահատուած են որ պատրաստէն ամէն կողմէ ստացած են, և բոլոր ընտանիքներու, դերձակներու ու նոր կարողներու համար սկսած են գործածել։ Սինկէրի Ընկերութիւնը [illegible] 400[illegible] [illegible] Մ Մ [illegible] գլուխաց [illegible]։ Սինկէրի մեքենաներուն [illegible] Զալաթա [illegible]։

ՀԱՅԱԿՈՒ [illegible]

ՍՏԱՄԱԳՈՒ [illegible] Գալաթիոյ [illegible] Թիւ 13։

ՍԻՆԳԷՐ [illegible]։

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ

ԺՈՐԺ ԲԱԼԼԹԻԻ

ԳՈՐԾԱՐԱՆ ԿԱՐԱՍԻՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿԱՀԱԳՈՐԾՈՒԹԵԱՆ

Բերա, Գալաթիոյ փողոց, թաղապետութեան շէնքին դիմաց

ՎՍՃԱՌՈՒՄ

Նոր սեղանակներու, սրահներու, ճաշարանների յատուկ կարասիներ։ Ամերիկեան կարասիներ։ Ի ռուսիոյ միացեալ գործարաններու կարասիներու մթերանոց (գործարանի գնով վաճառում) Ամբողջական կահաւորում տուներու, պանդոկներու, դասարանների, [illegible]։

744 ԱՆՄՐՑԵԼԻ ԳԻՆ 13—52

ՍՈՓԹԷՕՐ Ե. ԶԱՐԱԳԵԱՆ

Մանոր ասամնաբոյժ Բարիզի

ԻՍԿԻՔ ՍՐ ԲԵՐԱ. ԹԻ 1

Ամէն օր կընդունի ժամը 4էն 10 (Է. Թ.)։ Բշ. և Ուրբ. կէս օրէն ետոյ Սիրտէի գեղարան Նալբանդ։ Կիրակի օրերը ժամադրութեամբ.

Աղբատաց Հոր 490

COMP RUSSE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաբաթուան նրթեւեկութիւններ

Գշ. 27/9 Օտեսա ժամը 4ին յետ միջօրէի։
Գշ. 28/10 Իպսիր, Բիրկ. Ազերբայնջրիա, ժամը 10ին միջօրէէն առաջ դաղրդակցելով Ազերբայնջրիայն (Բորդ-Սպիտ, Նաֆթա. Պէրուպ, Թարապոլուս-Շամ։
Եշ. 29/11 Մէվաստարլ ժամը 1ին միջօրէէն առաջ։
Ուր. 30/12 Օտեսա ժամը 10ին միջօրէէն առաջ,
Շբ. 31/13 Տարտանէլ։ Այնորոզ, Մելանիկ, Իզմիր, Փիրս, Թարապուլուս-Շամ, Պէրուպ, Նաֆթա, Բորդ-Սպիտ, Ազերբայնջրիա ժամը 4ին յետ միջօրէի։

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՄԱՐԵԱՆ ԵՒ ՀԱՑԵԿԱՆԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

ՍԿԱՍՈՒՏՈՒ ՇՈՓԵՆԱՒԱՐԻՐ

Սեպտ. 15ի Փիրիճի Անատ. եղիլքէն։

ՄԵԾԱՐՈՒՍՆԵՐ

Սեպտ. 16ին Փիրիճի։ ուղ. Մարսիլիա։ Տոմսեր ուղղակի Բարիզի համար։

Առաջին կարգ 245 Ֆրանք. Բ. կարգ 175 Ֆրանք Տեղեկութիւն համար դիմել Գործակալին Թուխ Հանէ Ֆրանսիսկ ժամ։ 516 Թ ՌԸՏՈՒԻԼ

ՖՐԼՏ. ԼԻՕԼԶՆՏ ԵՒ ԸՆԿ.

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ։ Գաղութաց

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Վիրգորիան	10500	Ցլավիա	3500
Առմենեան	10500	Եմիրիշին	3500
Բէսորիան	10500	Արրժ.ըն	3000
Լանքասդրիան	9000	Այմէրիան	3500
Ֆիլատէլֆիա	9000	Արապիան	3500
Գոլօմպիան	8000	Աթէնիան	2500
Ձորմիան	8000	Անտալուզիան	2500
Գոսդոնիան	8000	Ալգաշիրն	2500
Ֆիրմինիան	8000	Լէսպիան	2000
Ֆալէրնիան	3700	Մինեօ	900
Վալմնիան	3700	Օրորդ	800
Ֆլամինիան	3700	Լիսպն	800
Ֆասպան	3500		

Ապրանքի տէրերէն կը խնդրուի իրենց ապրանքն այլուր փոխադրելու կամ Զալաթիոյ մաքսատունը հանելու համար իրենց հրահանգը զրկել չորեքշաբթի ժամանումէն 24 ժամ առաջ։

Աւելի տեղեկութեանց համար դիմել առ

ԷՏՎԱՐ ԼԱՖՈՆԴԻՆ
Զալաթիա, քաղաքին վրայ մաքսատան հին տեղը

600

ՔԻՈՒՆԱՐԴ CUNARD

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ

Որ ամիսը երկու անգամ կընթանան Լիվրբուլի եւ Արեւելից միջեւ

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Իվերնիա	18900	Սիլվանիա	5598
Սարսոնիա	18900	Քանալոնիա	4841
Լուբանիա	12950	Վէրլա	3229
Քամբանիա	12950	Բավլա	2945
Սուլթանիա	8845	Թիրիա	2936
Ումպրիա	8128	Միրքիա	2835
Էնթուրիա	8120	Սամարիա	2558
Սէրվիա	7392	Ալէրբո	2181
Ուրանի	7269	Շէլպուրկ	1674

Դիմել առ ՃՈԼԻ և ՍԻՍԷՐ
Joly et Seagor
Մէյմանէթլի խան, թիւ 6, 7 8 Զալաթիա, Քարա Մուսթաֆա փողոց։ 255

ՄՈՍ

ՇՈՓԵՆԱՒԱՃԱՌ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբուլի Պօռտոյի. Միջերկրականի եւ Սեւ Ծովի միջեւ բանող օգտենալի։

Անուանք	Թոնս	Անուանք	Թոնս
Բամսէգ	3000	Թիպա	2500
Անպիս	3000	Նէրթիս	2400
Թէլպը	3000	Օսայրիս	2250
Քեանորուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Կասբրնի	1500
Մարիոթիս	2500	Կիւրէտ	1500

Դիմել առ Ժ. Վ. ՈՒԻԹՕԼ և ԸՆԿ. Ուիթոլ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

194 31 Հէյնս Սարիճ Լիվրբուլ։

Աբաջեանէր ԶԱՐԵՀ ԵՈՒՍՈՒՖԵԱՆ

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ՌՈՒԱՔԷՆ ԿԱՐԴԻ ՇՈՓԵՆԱՒՔ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Զուտ փոխադարձ հիմնեալ 1845ին

1902 Յունուար 1ին երաշխաւորագրեր՝ Ֆր. 1,506,000,000
1901ին ապահովագրեալներուն եղած փոխատուութիւնները՝ Ֆ. 34,000,000

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔ 600,000էն աւելի ապահովագրեալ ունի, որոնք կը կազմեն Ընկերութիւնը, և որոնց՝ պատկանի բոլորը շահեր։ 1901ին ապահովագրելոց վճարուած շահաբաժիններու գումարը՝ Ֆր. 17,500,000։

ԼԱ ՆԻՒ ԵՈՐՔԻ տիեզերական բոլոր մինչեւ հիմա ուրիշ որ և է ընկերութենէ կը յանձնուած բոլոր նեղէն աւելի անկասմանդ և շահաւոր պայմանագրութիւնն է, յանձնուած օրէն։ կանոնաւոր անվիճելի է ըլլալ զրամական ճամբարդութեան. մանաւանդ տեղական ընկերներուն և արտասահմանի. անձնական տեսութիւնն և մի՛ չեր իսկ պատերազմի ասեն։ Տիեզերական բոլոր կ'երաշխաւորէ փոխատուութիւններ 3 տարի ապահովագրեալներուն հաշուի առնելու։ Այ փոխատուութիւնք գումարները դարձեալ նշանակուած են թուխին մէջ։ 30 օր ապահովագրեալներ 5 առ 100 տոկոսով հանդերձ վճարելով։ մէկ տարեվճար ընելէ յետոյ թուաց կը ուսա չկայ։ Ապահովագրութիւն երկարաձգումը. բոլորին մէջ նշանակուած ժամանակ։ իրենի մը համար։ Ասկէ որ այդ ժամանակամիջոցէն մէջ եթէ մահ պատահի, ապահովագրեալ գումարը կը հաւաքուի ամբողջութեամբ ապահովագրիչները։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ 4 առ 100 տոկոսաբեր պարտատոմսերն ալ ունի որ աշխարհի մէջ ցարդ գտնուած պայմաններէն ամէնէն աւելի նպաստաւորն է։ Աւելի մանրամասն նուիրեալներուն համար դիմել։

Տնօրէնութիւն ի Թուրքիա
Ճ. ՈՒ. ՀՈՒԻԹՕԼ եւ ԸՆԿ.
Քէնիէ Պատուրակ
Ա. ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ

Պոլիս Հուիթօլ խան
Վայոտա փողոց, Վիթալիս խան
Զալաթիա